

HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2023-2027

Dél-Nyírség, Erdőspuszták LEADER Egyesület
Helyi Akciócsoport

Készítette:

Dél-Nyírség, Erdőspuszták LEADER Egyesület
Munkaszervezet
2023. október 25.

Tartalom

Rövidítések jegyzéke	3
Bevezetés	4
1. A HFS és a KAP ST kapcsolata	5
2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése	7
3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása	9
4. Horizontális célok	12
4.1 Esélyegyenlőség	12
4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem	14
5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések	15
6. Külső koherenciák azonosítása	18
7. Helyzetfeltárás	20
7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása	20
7.2 SWOT analízis	23
8. A stratégia beavatkozási logikája	25
8.1 A stratégia jövőképe	26
8.2 A stratégia célhierarchiája	26
9. Cselekvési terv	27
9.1 Az intézkedések leírása	27
9.2 Együttműködések	34
9.3 Kommunikációs terv	35
9.4 Egyéb, a HACS által megvalósított projektek	36
10. Monitoring és Indikátorok	36
10.1 Monitoring	38
10.2 Az indikátorok megadása	39
11. Indikatív pénzügyi terv	41
Mellékletek	43

Rövidítések jegyzéke

EU Európai Unió

HACS Helyi Akciócsoport

HBB Helyi Bíráló Bizottság

HF Helyi Felhívás

HFS Helyi Fejlesztési Stratégia

IH Irányító Hatóság

KAP Közös Agrárpolitika

KAP ST Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv

LEADER Közösségi kezdeményezés a vidék gazdasági fejlesztése érdekében

SWOT Erősségek, Gyengeségek, Lehetőségek, Veszélyek elemzés módszer

VP Magyarország - Vidékfejlesztési Program 2014 – 2020

Bevezetés

A Helyi Fejlesztési Stratégia elkészítése során a 2014-2020 programozási időszak tapasztalatait figyelembe véve, újra felmértük a térség adottságait, lehetőségeit és fejlesztési irányait. Megszólítottuk valamennyi szférát (civil, köz és üzleti). Mindezt különböző módszerek segítségével tettük: személyes konzultáció során, fórumokon, kérdőívek segítségével, képzések megvalósításával, stb.

Mivel a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014.(XI.26.) Korm. rendelet szerint működési területünk járásai közül kettő érintett (komplex programmal fejlesztendő járás – Nyíradonyi és Derecskei Járások), így a tervezés során fokozottan figyelünk a társadalmi kirekesztődéssel veszélyeztetett csoportokra, a fejlesztési szükségleteikre. Az összegyűjtött helyi fejlesztési igények alapján összeállításra került a Helyi Fejlesztési Stratégia Cselekvési Terve, melynek tartalmát az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/2115 rendelete a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) határozza meg. A tervezett intézkedések tartalmazzák a problémák leírását, az elérendő célokat és a megvalósítás módját.

Arra törekszünk, hogy a megfogalmazott helyi adottságokon alapuló, az értékmegőrzésen túlmutató, a helyi tudást és kreativitást magában foglaló fejlesztések legyenek támogathatóak, így reagálva a térség legfontosabb szükségleteire. Továbbra is arra törekszünk, hogy a projektek egymásra épüljenek, egymásra pozitív hatást gyakoroljanak.

Mivel a térség gazdasági mutatói elmaradnak az országos és megyei átlagértékektől, jelentős az elvándorlás és a munkanélküliség, így kiemelt figyelmet kell fordítanunk minden olyan lehetőségre és fejlesztésre, mely munkalehetőséget teremt, vagy tart meg. A térség mikrovállalkozásainak versenyképessége nagymértékben függ a technológiai fejlettségüktől, ezért ezeket a fejlesztéseket szintén támogatni kívánjuk.

A fokozottan veszélyeztetett, hátrányos helyzetű csoportok támogatása kiemelt célja Stratégiánknak. Arra törekedtünk, hogy az egyes intézkedéseinkben a kiválasztási kritériumokon keresztül helyzetbe hozzuk a sérülékeny csoportokat. Az Akcióterületen működő nonprofit szervezetek tevékenysége az élet számos területét lefedi. Jelentős számban vannak olyan civil szervezetek melynek célkitűzése a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű családok és gyermekek, idősek, illetve fogyatékkal élők, a szociálisan rászorulóknak támogatása. A helyi közösségek népességmegtartó, identitást erősítő hatását működésük segítségével, új közösségi terek létrejöttével, a már meglévő közösségi terek fejlesztésével, valamint a hozzájuk kapcsolódó szolgáltatások támogatásával, eszközellátottságuk javításával fogjuk segíteni.

A Stratégiánk megalkotásában a HACS munkaszervezetének feladata volt a térség szükségleteinek felmérése, melynek érdekében, fórumokat tartottunk, projekt javaslatokat kértünk, folyamatos személyes ügyfélfogadást biztosítottunk, interjúkat készítettünk, és kérdőívek segítségével szolgáltattuk meg a térség szereplőit.

1. A HFS és a KAP ST kapcsolata

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása

SO8 - A foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységekben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos biogazdaságot és a fenntartható erdészetet is beleértve.

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása

R.38 A helyi fejlesztési stratégiák által érintett vidéki népesség aránya

A KAP ST „RD57_R15_LDR_77 - LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása” megnevezésű beavatkozása tartalmazza a LEADER támogatáshoz kapcsolódó kereteket.

Ez a beavatkozás a vidéki térségek és közösségek területileg kiegyensúlyozott fejlesztésében jelentős szerepet vállaló, az ország térségeiben már működő vagy megalakuló HACs-ok számára biztosít támogatást. Az intézkedés keretében a HACs-ok a KAP ST céljaihoz illeszkedő, a helyi fejlesztési igényeknek megfelelő HFS-t dolgoznak ki. Az IH által jóváhagyott HFS-ben a HACs-ok olyan fejlesztési célokat határoznak meg, amelyeket a térségi szereplők valósítanak meg.

A HFS-t annak tartalma és minősége, valamint a megvalósításhoz szükséges kapacitás alkalmassága alapján az IH hagyja jóvá. A HFS-ek tartalmának kialakítása a HACs-ok kizárólagos feladata és felelőssége, amelyhez a beavatkozás biztosítja a szükséges pénzügyi keretet. Amennyiben egy HFS a kiválasztási kritériumok alapján nem fogadható el az IH által, az visszaküldésre kerül javítás céljából az érintett HACs részére.

A HACs működtetéshez kapcsolódó tevékenységek mellett, a HACs legfontosabb feladata a helyi közösség motiválása, aktivizálása és segítése úgy, hogy az új lehetőségek, ötletek felszínre kerüljenek és megvalósuljanak a HFS céljainak megfelelően, továbbá a HFS közösség általi kidolgozása és megvalósítása, valamint a hálózatépítés más HACs-okkal belföldön és a határon túl. Ennek keretében a HACs-ok támogathatják a projektötletek pályázattá történő kidolgozását is, amennyiben a projekt megvalósítása a HFS céljaihoz illeszkedik.

A Dél-Nyírség, Erdőpuszták LEADER Egyesület által elkészített Helyi Fejlesztési Stratégia 2023-2027 figyelembe veszi a KAP ST-ben megfogalmazott előírásokat és az abban megfogalmazott célokra, alapelvekre épül.

A LEADER program hét alappilléreinek megvalósítása

1) Területalapú megközelítés: a LEADER HACs által lefedett terület egy homogén, összefüggő vidéki egység, ami nem minden esetben felel meg a közigazgatási határoknak. A működési terület településeit és lakóit a közös identitás, hagyományok, szokások, történelem vagy akár földrajzi helyzetük köti össze. Ez a megközelítés működőképes, a valós igények jobban körülhatárolható és pontosabb fellépéseket tesz lehetővé.

A Dél-Nyírség, Erdőpuszták LEADER Egyesület akcióterületét négy járás - Debreceni, Derecskei, Hajdúhadházi és Nyíradonyi - 27 települése alkotja. Területe az ország keleti peremén, a magyar-román határ mentén, Hajdú-Bihar megye keleti részén, Debrecen várost körül ölelve körülbelül 1828 négyzetkilométeren terül el. A közösség jól elkülöníthető három kistáj találkozásánál fekszik: a gyenge homoktalajú, ligetes Dél-Nyírség, a kedvezőbb termőképességű Erdőpuszták, valamint a zömében jó talajadottságokkal rendelkező Hajdúság találkozásánál.

2) Alulról építkező megközelítés: egyes fejlesztések, programok megvalósulása eredményesebb és hatékonyabb, ha a helyi viszonyokat, erőforrásokat ismerő helyi lakosok, szervezetek fogalmazzák meg az elérni kívánt célokat, fejlesztési igényeket. A HFS megfogalmazása során a LEADER HACs-ok ösztönzik a helyieket, hogy vegyenek részt a közös munkában, gondolkodjanak

közösen térségük jövőjének fejlesztésében. A „bottom-up”, vagyis alulról építkező típusú koncepcióknál kiemelt jelentőségű a helyi közösségfejlesztés, az együttműködés, a mindenki számára kezdeményező stratégia kidolgozása és annak végrehajtása.

A Dél-Nyírség, Erdőpuszták LEADER Egyesület folyamatos lehetőséget biztosított a helyi lakosság részvételére HFS elkészítése során. A beérkezett fejlesztési igények és projektötletek alapvetők voltak a Stratégia fejlesztési irányainak meghatározásában. A megrendezett fórumok, a munkaszervezet tartott interjúk és az Egyesület különböző ülései (elnökségi ülés, közgyűlés) mind-mind hozzájárultak, hogy a helyi igényekre reagáló fejlesztési stratégia kerüljön kialakításra.

3) Innovativitás: a sajátos, alulról jövő szükségletek feltárásának kiemelt szerepe van az újítások tekintetében. A LEADER program innovatív jellege a helyi erőforrásokra támaszkodik, valamennyi területen jelennek meg egyedi, új ötletek helyi szinten.

A beérkezett javaslatok alapján nagy szükség van a területen a fiatalok vállalkozóvá válásának lehetőségeinek megteremtésére és új vállalkozások, új vállalkozási formák indításának ösztönzésére, így kiemelt szerepet kap a beérkező támogatási igények értékelésekor a helyi problémák új megoldási módjai.

4) Integrált megközelítés: a LEADER program egyik legfontosabb alapja nem egy ágazat fejlesztési programja, hanem a vidéki térségek fejlesztésére irányuló tevékenységek és ágazatok közötti kapcsolat. A közösen megfogalmazott stratégiákban az intézkedések bármilyen szinten történő, multiszektorális megközelítése, összekapcsolása pozitív hatásokat indukál, hozzájárul a program sikerességéhez. A projektek megvalósítása vagy fenntartására (üzemeltetési időszak) során együttműködő partnerek (nem konzorciumi formában) bevonását írjuk elő.

5) Sajátos irányítási és finanszírozási módszerek: a LEADER programban a decentralizáltság többek között a döntéshozatalban és a rendelkezésre álló források felhasználásában mutatkozik meg. Ez a sajátosság a helyi igényekre reflektál. Az elv alapja, hogy a térség problémáit a helyi szereplők ismerik leginkább, így ők a legkompetensebbek a fejlesztések kidolgozásában és megvalósításában. A Helyi Bíráló Bizottság tagjai ennek megfelelően az illetékességi területéről érkeznek, kivétel nélkül az illetékességi területen van a képviselők lakhelye. Ezzel segítjük elő, hogy helyi igényeknek megfelelő, helyi problémákra reagáló fejlesztések szülessenek.

6) Hálózatépítés, együttműködés: a LEADER HACS-ok és egyéb szervezetek közötti hálózatok meglétének alapja a helyi tapasztalatok, jó gyakorlatok és eredmények terjesztése, cseréje, a tudás, akár a munkamódszerek továbbadása. A hálózatépítés hozzájárul az elszigeteltebb vidéki térségek integrálásához és fejlesztéséhez. A hálózatok révén a HACS-ok együttműködésben is fogalmazhatnak és valósíthatnak meg fejlesztési célokat. Egyesületünk tagsága több, mint 200 tagot számlál. Reményeink szerint a programozási időszak végére legalább 300 tagja lesz a szervezetnek.

7) Helyi partnerség(ek), HACS-ok helyi szintű szerepvállalása: a háromoldalú partnerségek központi szerepet töltenek be a LEADER programban. A HACS-ok által koordinált stratégiák megfogalmazása és megvalósítása a különböző szervezetek és ágazatok képviselői együttműködésében valósul meg, kiemelve a kölcsönös érdekeken alapuló partnerségek kialakítását, mélyítését. Ennek elősegítésére a HACS jó megoldása volt (melyet tovább folytatni kíván), hogy a projektek megvalósítása vagy fenntartására (üzemeltetési időszak) során együttműködő partnerek (nem konzorciumi formában) bevonását írta elő. További feltétel, hogy az együttműködő partnerek közül legalább egy partner eltérő szektorból érkezzen, mint a támogatási kérelmet benyújtó kérelmező (vállalkozások – civil szervezetek – önkormányzati szereplők – egyházi szereplők).

Irányadó jogszabályok:

- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1060 RENDELETE az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízünpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról

- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/2115 RENDELETE a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről

2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése

A Dél-Nyírség, Erdőpuszták LEADER Egyesület Helyi Akciócsoport 2023-2027 Helyi Fejlesztési Stratégiájának alapját a 2007-2013-as programozási időszakban az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program LEADER tengelye keretében támogatott projektekről beérkezett projekt-beszámoló és visszajelzések, illetve a 2014-2020-as programozási időszak VP CLLD feladatellátása során szerzett tapasztalatok adták.

A 2023-2027-es időszakra vonatkozó HFS tervezése során a lehető legszélesebb körben vontuk be az tervezett illetékességi területen található szereplőket. A Helyi Fejlesztési Stratégia 2023-2027 tervezési folyamata a stratégia kidolgozásának teljes ideje alatt nyílt volt. Igyekeztünk széles nyilvánosságot biztosítani, minden érintett számára lehetőséget biztosítani a bekapcsolódásra mind a hozzáférésben, mind az egyéni ötletek megfogalmazásában.

A munkaszervezet koordinálta a tervezési munkát. Szervezte a fórumokat, tematikus megbeszéléseket és az ügyfélfogadásokat. Figyelmet fordított arra, hogy ügyfeleink és tagjaink alapján a három szektor (üzleti-, civil-, és közsféra) képviseltesse magát, és vegyen részt a folyamatban. A beérkezett információkat pedig rendszerezte és beépítette a Stratégiába. Tájékoztatta az Egyesület tagságát és a térség szereplőit. A Stratégia kidolgozásának egyes mérföldköveit a Közgyűlés fogadta el. További szereplők (az ügyfélként nyilvántartott egyéb vállalkozók, civil szervezetek, a helyi lakosság tagjai, az egyházi szervezetek, önkormányzatok), mint véleményező/javaslattevő szerepet láttak el, a Stratégia egyes készülségi fázisaiban nyilvános véleményezési lehetőséget biztosítottunk.

Honlapunkon folyamatosan tájékozódhattak a legfrissebb információkról, a Helyi Fejlesztési Stratégia 2023-2027 kidolgozásának aktuális állomásairól. Letölthették a Stratégia kidolgozásában való részvételükhöz szükséges nyomtatványokat, kérdőíveket, projektötlet adatlapokat, stb. Ezek mellett elérhetővé tettük honlapunkon a Stratégia kidolgozására szolgáló felhívást, de lehetőség volt - ügyfélkérésre – személyes projektötlet-tanácsadásokra, megbeszélésekre.

Kérdőívek segítségével felmértük a helyi általános igényeket, helyi fejlesztési ötleteket és szükségleteket. A saját adatgyűjtést végeztünk a helyi gazdaság állapotának feltérképezése, a helyi vállalkozások és szolgáltatók fejlesztési ötleteinek/igényeinek felmérése érdekében. A kérdőívek adatait összesítettük és az ott megfogalmazott eredményekre is alapozva alakítjuk ki át a Stratégiát.

Folyamatos kapcsolattartás jellemezte a stratégiaalkotás folyamatát - a helyi önkormányzatokkal, polgármesterekkel, egyházi szereplőkkel (egyházközségek vezetői és magasabb szintű, területi egyházi vezetők), iskolafenntartókkal (civil, egyházi, köz), civil szervezetek képviselőivel -, hogy minél szélesebb körben ismertessük meg a helyi közösségeikkel kapcsolatos tevékenységünket, rendezvényeinket és szolgáltatásainkat.

A munkaszervezeti irodában, illetve más településeken kihelyezett fogadóórák keretében személyes projektötleti megbeszéléseket tartottunk, melyeken, bárki szabadon részt vehetett előzetes időpont egyeztetés után.

Két turnusban fórumokat – képzésekkel egybekötve - bonyolítottunk le, ahol egyrészt a különböző megvalósult projektekből „kedvcsinálót”, általános jó gyakorlatokat mutattunk be, majd pedig magát a LEADER programot, illetve a Stratégia kidolgozásához szükséges lépéseket vázoltuk (projektötleti megbeszélések, kérdőívek, a hálózatos együttműködés elősegítése, jó példák átadása, stb.).

A tervezés folyamatában külön figyelmet kellett fordítanunk a hátrányos helyzetű, kirekesztett csoportok megszólítására is. A Dél-Nyírség, Erdőpuszták LEADER Egyesület tagjai, régi és új ügyfelei között több olyan szervezet található, mely hátrányos helyzetű csoportokkal kapcsolatos tevékenységet végez –egyházi szereplők és civil szervezetek önkéntes munkája. Ezek mellett

egyeztetéseket folytattunk a megyében található nemzetiségi önkormányzatokkal is, érdekvédelmi és civil szervezetekkel. Ezen szervezeteket meghívtuk az egyes rendezvényekre/eseményekre, hogy megfogalmazhassák javaslataikat az érintettek problémáiról, helyzetének javítási lehetőségeiről. Az érintettekkel folytatott konzultációk eredményeképpen fogalmaztuk meg az egyes Helyi Felhívások esetében az értékelési szempontrendszert, illetve a célterületeket. Cél, hogy a helyi problémákat mérsékeljük, illetve minden egyes intézkedésünkben igyekszünk a kiválasztási kritériumokon keresztül helyzetbe hozni ezen leszakadással veszélyeztetett csoportokat.

Az összeállított Helyi Fejlesztési Stratégia 2023-2027 tervezetét, és a végleges dokumentumot egyrészt az Egyesület tagságával véleményeztettük, illetve fórumainkon és holnapunk keresztül bárki megfogalmazhatta hozzászólását, majd pedig az Agrárminisztérium számára benyújtott dokumentumokat a Közgyűlés tárgyalta és fogadta el. Az elkészült és benyújtott Stratégiát pedig az Agrárminisztérium által felkért szakemberek is véleményezték, törekedtünk a folyamatos kapcsolattartásra az Irányító Hatóság képviselőivel.

A Stratégia kidolgozásának legfontosabb eseményei:

Fórumok tartása, interjúk készítése, projektötlet gyűjtés 2023. február-május.

Helyi Fejlesztési Stratégia 2023-2027 tervezet elkészülése 2023. május végén.

Fórumok tartása, interjúk készítése, projektötlet gyűjtés 2023. július-augusztusban.

Helyi Fejlesztési Stratégia 2023-2027 (tervezet) Közgyűlés elé terjesztése 2023 szeptemberében történt.

Végleges Helyi Fejlesztési Stratégia 2023-2027 benyújtása az Agrárminisztérium számára 2023 októberében.

Helyi Fejlesztési Stratégia 2023-2027 elfogadása – IH által megfogalmazott javaslatokkal kiegészítve - 2023 novemberében-decemberében.

	Helyszín	Dátum	Témák	Részt vevők száma
Fórumok	Létavértes	2023.03.29.	LEADER 2023-2027	14 fő
	Fülöp	2023.04.04.	LEADER 2023-2027	14 fő
	Nyírábrány	2023.08.30.	LEADER 2023-2027	12 fő
	Bocskaikert	2023.09.11.	LEADER 2023-2027	15 fő
	Debrecen	2023.09.27.	Egyesületi közgyűlés	54 fő

Munkacsoporti/ Tervezői ülések, megbeszélések	Bocskaikert	2023.01.31.	Fejlesztési igények felmérése. Projektötleti megbeszélés.	2 fő
	Nyíracsad	2023.02.15.	Fejlesztési igények felmérése. Projektötleti megbeszélés.	2 fő
	Kokad	2023.02.16.	Fejlesztési igények felmérése. Projektötleti megbeszélés.	2 fő
	Fülöp	2023.02.17.	Fejlesztési igények felmérése. Projektötleti megbeszélés.	3 fő
	Nyírábrány	2023.02.17.	Fejlesztési igények felmérése. Projektötleti megbeszélés.	2 fő
	Fülöp	2023.02.23.	Fejlesztési igények felmérése. Projektötleti megbeszélés.	2 fő
	Álmosd	2023.03.02.	Fejlesztési igények felmérése. Projektötleti megbeszélés.	3 fő
	Létavértes	2023.03.07.	Fejlesztési igények felmérése. Projektötleti megbeszélés.	3 fő

Hosszúpályi	2023.03.07.	Fejlesztési igények felmérése. Projektötleti megbeszélés.	3 fő
Nyírmártonfalva	2023.03.07.	Fejlesztési igények felmérése. Projektötleti megbeszélés.	2 fő
Derecske	2023.03.09.	Fejlesztési igények felmérése. Projektötleti megbeszélés.	2 fő
Újléta	2023.03.13.	Fejlesztési igények felmérése. Projektötleti megbeszélés.	2 fő
Fülöp	2023.03.28.	Fejlesztési igények felmérése. Projektötleti megbeszélés.	2 fő
Mikepércs	2023.04.04.	Fejlesztési igények felmérése. Projektötleti megbeszélés.	3 fő
Létavértes	2023.04.05.	Fejlesztési igények felmérése. Projektötleti megbeszélés.	2 fő
Hajdúsámson	2023.04.20.	Fejlesztési igények felmérése. Projektötleti megbeszélés.	2 fő
Létavértes	2023.04.21.	Fejlesztési igények felmérése. Projektötleti megbeszélés.	2 fő
Debrecen	2023.04.25.	Fejlesztési igények felmérése. Projektötleti megbeszélés.	2 fő
Kecskemét	2023.04.26.	IH HFS értekezleten való részvétel	10 fő
Debrecen	2023.07.13.	Egyesületi elnökségi ülés	10 fő
Nyíradony	2023.08.23.	Fejlesztési igények felmérése. Projektötleti megbeszélés.	2 fő
Nyíradony	2023.08.29.	Fejlesztési igények felmérése. Projektötleti megbeszélés.	2 fő
Debrecen	2023.09.20.	Egyesületi elnökségi ülés	7 fő

3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása

A KAP ST-ben foglaltak szerint - folytatva a 2014-2020-as programozási időszak gyakorlatát - a LEADER beavatkozás területi hatálya lefedi az ország összes vidékinek minősülő települését. A HFS-sel lefedni kívánt terület lakosságszáma minimum 10 ezer fő és maximum 150 ezer fő lehet, és egy település csak egy HACS-hoz tartozhat.

a) A lefedni kívánt települések mérhető jellemzői, összefoglaló adatai (pl. területméret, lakosságszám)

A Dél-Nyírség, Erdőpuszták LEADER Egyesület akcióterületét négy járás - Debreceni, Derecskei, Hajdúhadházi és Nyíradonyi - 27 települése alkotja, mely közül három település – Debrecen, Hajdúhadház és Hajdúsámson – csak külterülettel jogosult, mivel 10.000 fő feletti lakosságszámmal rendelkeznek. Az akcióterületen hozzávetőlegesen 102 211 fő a jogosult népesség (10.000 fő alatt települések lakosságszáma, 10.000 fő feletti települések esetén pedig a külterületen élő lakosok száma összesen, 2022).

A tervezett illetékességi területhez a következő települések tartoznak: Álmosd, Bagamér, Bocskai kert, Debrecen (külterület), Derecske, Esztár, Fülöp, Hajdúbabos, Hajdúhadház (külterület), Hajdúsámson (külterület), Hosszúpályi, Kismarja, Kokad, Konyár, Létavértes, Mikepércs, Monostorpályi, Nyírábrány, Nyíracsa, Nyíradony, Nyírmártonfalva, Pocsaj, Sáránd, Téglás, Tépe, Újléta, Vámospercs.

Az összefüggő terület az ország keleti peremén, a magyar-román határ mentén, Hajdú-Bihar vármegye keleti részén, Debrecen várost körül ölelve körülbelül 1828 négyzetkilométeren terül el. A közösség jól elkülöníthető három kistáj találkozásánál fekszik: a gyenge homoktalajú, ligetes Dél-Nyírség, a kedvezőbb termőképességű Erdőpuszták, valamint a zömében jó

talajadottságokkal rendelkező Hajdúság találkozásánál. Illetékességi területünk homogén egységnek tekinthető határmenti fekvését, a – nagyobb városoktól kivételével – alacsony gazdasági mutatóit, a települések alacsony a helyi szolgáltatásokkal való ellátottságát, illetve a gazdaság hagyományos mezőgazdaságra épülő termelési szerkezetét tekintve. Fontos, hogy az egész térségre jellemző Debrecen vonzáskörzetének meghatározó mivolta.

Települései - a fejlettebb városok kivételével – társadalmilag és gazdaságilag is hátrányos helyzetűek vagy elmaradottak. A térségen belül a kisebb létszámú, kevésbé fejlett falvak mellett nagyobb népességű vonzáskörzeti funkciókat ellátó települések is megtalálhatóak.

A LEADER programban megvalósult projektek esetében fontos szempont volt, hogy a projektek együttműködésen alapulva, tehát több helyi szereplő együttes munkájának eredményeként valósulhassanak meg. Ezeknek a kritériumoknak az eredményeként a jövőbeli fejlesztések alapjául szolgáló, kiemelt szerepű lokális együttműködési hálózatok alakultak ki (településen belül, illetve települések között).

A Stratégia hatékony és eredményes végrehajtásában a megváltozó „pályázati környezet” miatt továbbra szükség lesz folyamatos tájékoztatók, képzések tartására, különösen a pályázati munkában/projekt-koordinálásban tapasztalattal nem rendelkező, új szereplők/pályázók esetében. Tagságunk több mint 240 tagot számlál (2023 szeptember), illetve ezen felül további ügyfelekkel tartjuk rendszeresen a kapcsolatot. A Hajdú-Bihar vármegyei LEADER Helyi Akciócsoportokkal együttműködve a pályázati időszakban és a konkrét projektek megvalósításában (szakmai és pénzügyi lebonyolítás, majd pedig üzemeltetés/fenntartás) is folyamatosan segítséget fogunk nyújtani a projektgazdáknak, hogy a területen életképes fejlesztési stratégiát hajthassunk végre (a beérkezett észrevételek alapján ezen segítségre főleg a tőkével nem rendelkező civil szereplők lesznek rászorulva). A legfőbb végrehajtási kapacitási probléma továbbra is a saját tőke hiányában, tehát a projektek előfinanszírozásában látjuk. Emiatt szorgalmaztuk minden helyi felhívásunkban az előleg lehetőségének meghirdetését, illetve folyamatosan egyeztetünk az ügyfelek projektjeinek előfinanszírozási lehetőségei miatt.

b) Korábbi együttműködések, megvalósult közös projektek, összefogások

A Dél-Nyírség, Erdőspuszták LEADER Egyesületet a 2014-2020-as programozási időszakban a tagságával és támogatási kérelmeket benyújtó ügyfeivel való szoros együttműködésen alapuló munka jellemezte. A CLLD feladatellátás mellett egyéb projektekben tudott együttműködő partnerként részt venni, melyek közül kettőt emelnénk ki.

1. A projekt címe: „A Nyíradonyi Református Egyházközség és a Dél-Nyírség, Erdőspuszták LEADER Egyesület közösségfejlesztő tevékenységének bővítése” (Projekt azonosítószáma: EFOP-1.3.7-17-2017-00057)

A Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program keretében támogatott projekt konzorcium formájában került támogatásra és megvalósításra. A konzorciumvezető a Nyíradonyi Református Egyházközség volt, és együttműködő partnerként a LEADER Egyesület adta a projektben konzorcium tagot. A több mint 36 millió forint megítélt támogatásból végül 32 millió forint került felhasználásra, mivel a koronavírus járvány okozta vészhelyzeti intézkedések miatt a tervezetthez képest előbb lezárásra került a projekt (a projekt időtartama: 2018.04.03. - 2020.07.31.)

A program megvalósítása a következő főbb elemekből állt:

- Csoportos ismeretterjesztő alkalmak szervezése havi rendszerességgel.
- Szabadidős csoportos foglalkozások – sport, egészséges életmód és kézműves tevékenységek havi rendszerességgel.
- Hátránykompenzációs tevékenységek: egyéni felzárkóztatás és korrepetáló csoportfoglalkozások – heti rendszerességgel.
- Érzékenyítő csoportfoglalkozások:– havi rendszerességgel.
- Idősek körének létrehozása, foglalkozások kéthetente.
- Információs napok, konferenciák szervezése – a projekt időszaka alatt 2 alkalommal a célcsoport és a helyi lakosság számára.

Szakmai programok:

- Információs napok, rendezvények szervezése és lebonyolítása.
- Közösségfejlesztés - közösségi (re)integráció, közösségbe vonás, közösségben tartás, különös tekintettel a kisebbséghez tartozó és a fogyatékkal élő személyekre – Meglévő közösség fejlesztése vagy új közösség létrehozása.
- Mediáció.
- Közösségi tér kialakítása és működtetése.
- Közösségi rendezvények szervezése lebonyolítása.
- Közösségek formális szervezeti létrehozásának, illetve fejlesztésének elősegítése, koordinálása.
- Hátránykompenzációs tevékenységek, és ezen felül tervezett tevékenységek:
 - korrepetálás, egyéni korrekció,
 - szocializációs, kommunikációs fejlesztés,
 - egyéni tehetséggondozás.
- Egyéni, csoportos ismeretterjesztő alkalmak, foglalkozások szervezése, lebonyolítása (témák: Egészséges életmód, sport, környezetvédelem, környezetismeret, háztáji gazdálkodás.
- Szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségeinek bemutatása, elsajátításuk segítése – főként a kedvezőbb időjárású hónapokban - egészséges életmód és sport témákhoz kapcsolódó foglalkozások („gettó – fitneszpark használata”, csapatsportok, természetjárás, etc.)

Egyházak közösségi tevékenységének fejlesztése: Jelenlegi módszertanok összegyűjtése, jó gyakorlatok terjesztése, beépíthető, átültethető elemekkel módszertanfejlesztés, és disszemináció. Átfogó missziói stratégia készítése: a helyi gyülekezet küldetésének és jövőképeinek megfogalmazása a missziói bizottsággal.

Projektünk célcsoportjai a következők:

- Romák
- Demens, idős személyek
- Hátrányos helyzetű személyek (a 272/2014 (XI. 5.) Korm. rendelet 5. számú mellékletének 4.5.3. pontja szerint):
 - a foglalkoztatást megelőző 6 hónapban rendszeresen fizetett alkalmazásban nem álló személyek
 - az 50 éven felüli életkorú személyek,
 - a pályakezdő, vagy 25 év alatti életkorú fiatalok

Az Egyesület konzorciumitagként főként a projekt előkészítési feladatait és projektmenedzsmentet látta el. Ezen felül a program nagyobb rendezvényeinek megszervezését, és egy disszeminációs kiadvány elkészítését vállalta. A program sikeres lebonyolításához nagyban hozzájárult az Egyesület környező településekre kiterjedő kapcsolati hálója, mely hozzájárult a célcsoporttagok bevonásához, és a helyi igényeknek megfelelő programelemek hangsúlyozását.

2. A projekt címe: „Szüreti sokadalom és Murcis Krumpli fesztivál” (2015. szeptember 25-28)

Egyesületünk volt a projekt gazdája, mely projekt összköltsége kb. 4 millió forint volt, melyhez az Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat 2,5 millió forint támogatást nyújtott.

A szélesebb közönségnek megrendezett „Szüreti sokadalom és VII. Murcis Krumpli Fesztivál” célja a közösségépítés, a hagyományápolás, gasztronómiai sajátosságok bemutatása volt.

Együttműködő partnerek voltak: Nyíradony Város Önkormányzata, Móricz Zsigmond Művelődési és Információs Ház, LENERG Energia Ügynökség Mérnöki és Tanácsadó Nonprofit Kft., Hajdú-Bihar Megyei Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft., Hajdú-Bihar Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara – Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóság, Nyíradony Városi Polgárőr Egyesület, Pinokkió Kulturális Egyesület, Ligetalja Természetvédelmi Egyesület, Nyíradonyi Szivárvány Önkormányzati Óvoda, Ozsváth István – fiatal gazda, Szilágyi Szilvia – fiatal gazda, Pávakörök, Néptánc körök, Tánccsoportok.

Projektünk megvalósításával célunk volt, hogy a helyi (térségi) szereplők – civil-, üzleti-, és közsféra – kellő tájékoztatást kapjanak az előttünk álló időszak nyújtotta fejlesztési lehetőségeiről, megoszthassák jó és rossz tapasztalataikat, továbbá, hogy együttműködéseket generáljunk. Fontos cél volt, hogy a térségükért tenni akaró vidék(fejlesztés)i szereplők megismerjék egymást és kialakuljon egy olyan kapcsolati háló, mely a közösségvezérlő helyi fejlesztések alapját fogja biztosítani, illetve az eddig elért pozitívumokat folytathassa.

Szándékunk volt a jó példák „gyakorlati” bemutatása is, így lehetőséget biztosítottunk az önkormányzati mezőgazdasági program és közmunka keretében megtermelt/elkészített helyi áruk bemutatására/megtekintésére is.

A kétnapos rendezvény első napján (2015. szeptember 25. – péntek) került lebonyolításra a szakmai konferencia, „Zöldségtermesztés a homokon” címmel Egyesületünk szervezésében. A konferencián résztvevők többségét a helyi önkormányzatok, vállalkozások és civil szervezetek képviselői tették ki. Ezen felül magánszemélyek és az egyházközségek is képviseltették magukat. Összesen több mint 50 fő vett részt az első napon.

A rendezvénnyel párhuzamosan a helyszínen kiállítást szerveztünk a „Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás - helyi sajátosságok készítése” program keretében működő rongyszőnyegszövés, agyagozás, hímzés és horgolás saját készítésű termékei, illetve az önkormányzati mezőgazdasági program keretében megtermelt paprika-, és zöldségtermesztés és a savanyítás helyi termékeiből.

c) Személyes kapcsolattartást, segítségnyújtást elérhetővé tevő központ(ok) stb

Egyesületünk munkaszervezeti irodája az illetékességi területhez tartozó egyik járásközpontban, Nyíradonyban található (4254 Nyíradony, Kossuth utca 38.). A közösség munkaszervezete hétköznapiakon általában 8-16 óráig (keddenként 8-18 óráig, pénteken 8-14 óráig) fogadja az ügyfeleket, melyeken személyre szabott segítségnyújtás biztosítunk a projektgazdáknak, illetve a pályázóknak. A helyi szereplők számára személyes találkozásokra lehetőséget is biztosítunk, a különböző kommunikációs csatornáinkon keresztül pedig részt vehettek tervezésben, és későbbiekben Stratégia végrehajtásban.

4. Horizontális célok

4.1 Esélyegyenlőség

A HFS tervezésekor kiemelt szempont az esélytudatosság kifejezése, a helyi szintű kapacitásfejlesztés, a vidéki szereplők bevonása, aktivizálása közösségi akciók, szemléletformálás, amely magában foglalja az esélyegyenlőség, a társadalmi befogadás és a szegénység elleni küzdelem témájú érzékenyítést, kapacitásfejlesztést.

A dokumentum nem közvetít szegregációt, valamint törekszik csökkenteni az egyes csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.

Kiemelt fontosságú a megkülönböztetés mentes kiválasztási rendszer: a HACS döntéshozó testületében (amely alatt a Helyi Bíráló Bizottságot értendő) legalább egy nő és legalább egy fiatal személy (legfeljebb 41. életévét még be nem töltött személy) szerepel.

Az EU alapelveinek mentén egyaránt biztosítani kell mindenki számára a minőségi, fenntartható és megfizethető szolgáltatásokhoz való egyenlő és időben történő hozzáférést, különös tekintettel, a fogyatékkal élőkre, a gyermekekre és a hátrányos helyzetű csoportokra.

Stratégiánk kidolgozásánál kiemelt figyelmet fordítottunk arra, hogy programunk nem közvetíthet szegregációt, valamint céljaival törekszik csökkenteni az egyes csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket. Egyik legfőbb célkitűzésünk a megkülönböztetésből fakadó hátrányok helyi, társadalmi szintű csökkentése. A Stratégia végrehajtása során ez olyan csoportok segítségét és szempontjaik kiemelt figyelembevételét jelenti, melyek saját erejükből nem lennének képesek a hátrányaikból fakadó nehézségek leküzdésére, fokozottan ki vannak téve a hátrányos megkülönböztetés veszélyének.

Kiemelt számunkra a hozzáférhetőség horizontális célkitűzése: biztosítjuk a LEADER program által támogatott javakhoz és szolgáltatásokhoz történő hozzáférést mindenki számára. Ezt a Stratégia kidolgozása és megvalósítása során a vidéki szereplők bevonásával, közösségi akciók és képzések szervezésén keresztül -amely magában foglalja az esélyegyenlőség, a társadalmi befogadás és a szegénység elleni küzdelem témájú érzékenyítést – kívánjuk elérni.

A Stratégiánk a következő, hátrányos megkülönböztetés által leginkább sújtott csoportokra fókuszál (a csoportok között átfedések lehetségesek, illetve a hátrányok halmozódhatnak):

- akadályozott/fogyatékossgal élő/megváltozott munkaképességű emberek,
- nők,
- pályakezdő fiatalok, munkatapasztalattal nem rendelkezők,
- (tartósan) munkanélküliek,
- romák,
- (jövedelmi, lakhatási) szegények,
- idősek.

Tevékenységek/területek, amelyekhez a Stratégia (közvetlenül vagy közvetetten) hozzájárulhat:

1. A foglalkoztatási feltételekhez való hozzáférés javul a HACS területén.
2. Az egészségügyi szolgáltatások elérése hatékonyabbá válik.
3. Javul a társadalmi és közösségi kapcsolatrendszer hozzáférése.
4. Könnyebbé válik a HACS területén az információhoz való hozzáférés.
5. Javul a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés (szociális, és más kormányzati, önkormányzati közszolgáltatások).

A horizontális szempontok biztosításának alapelvei, lépései:

Az Helyi Fejlesztési Stratégia megvalósítása során az Akciócsoport koordinációjával biztosítja az alábbi esélyegyenlőségi feltételek teljesülését:

Tervezés:

- nyilvános fórumok, nyilvános és akadálymentesített egyesületi weblap, szabad véleményezés, egyéni tanácsadások és interjúk,
- az esélyegyenlőségi elvek és a program specifikus célkitűzéseinek nyomon követését biztosító szempontrendszer megtervezése.

Projektek kiválasztása:

- az esélyegyenlőség elősegítése a pályázat esetén a releváns kiválasztási kritériumok meghatározásában érvényesül, annak érdekében, hogy a kiválasztandó pályázatok tevékenységei a lehető legnagyobb mértékben járuljanak hozzá az esélyegyenlőségi elvek érvényesítéséhez,
- projektkiválasztás esetén valódi, a felhívás céljaihoz és tartalmához igazodó követelményrendszer meghatározása az esélyegyenlőségi elvek érvényre juttatásának érdekében.

Végrehajtás:

- támogatott pályázatok esetében projekt szinten a releváns esélyegyenlőségi elvárásoknak való megfelelés érvényesítése, amelyet a záró szakmai beszámolóban szükséges nyilatkozat formájában bemutatni,
- a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség érvényesítése a foglalkoztatási, szociális, egészségügyi, oktatási és képzési szolgáltatásokban,
- akadályozott/fogyatékossgal élő/megváltozott munkaképességű emberek szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása,

- a nők gazdasági függetlenségének, illetve vállalkozóvá válásának előmozdítására.

Nyomon követés:

Az Akciócsoport monitoring tevékenységet végez, melynek keretében biztosítja a Stratégia esélyegyenlőségi szempont érvényre jutását a projektek fenntartási időszakában. A programszintű értékelések keretében az eredmények tapasztalatainak visszacsatolását a végrehajtás folyamataiba.

4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem

A környezeti fenntarthatóság elősegítésének alapcélja a környezetünk védelme, hiszen a vidéki társadalom és gazdaság nagymértékben függ a jó minőségű természeti és környezeti erőforrásoktól. A Stratégia végrehajtása során e cél keretében kiemelt figyelmet kap:

- a környezet védelmére vonatkozó követelmények,
- az éghajlatváltozás mérséklésének és az ahhoz történő alkalmazkodás,
- a biológiai sokféleség megőrzése.

A Stratégiánk célkitűzése természeti és kulturális örökségünk védelme és a méltányos jólét biztosításához az erőforrások fenntartható, bölcs használata, minőségének megőrzése; környezeti, gazdasági és társadalmi szempontból egyaránt kiegyensúlyozott fejlődés.”

A horizontális szempontok biztosításának alapelvei, lépései:

Az Helyi Fejlesztési Stratégia megvalósítása során az Akciócsoport koordinációjával biztosítja az alábbi feltételek teljesülését a környezeti fenntarthatóság érdekében.

Tervezés:

- a fenntartható fejlődés elvének érvényesülésében meghatározó szerepet játszó szervezetek részvétele az Stratégia kialakításában.
- a cél érvényesülését biztosító szempontrendszer megtervezése.

Projektek kiválasztása:

A kiválasztás fontos horizontális alapelve a környezeti fenntarthatóság, amely szerint figyelembe vesszük az erőforrás-hatékonyságot, az alacsony károsanyag-kibocsátást és környezetterhelést, a környezettudatosságot (pl. a fejlesztésekben az energiahatékonysági szempontok érvényesítése, a kedvezőbb környezeti kibocsátásokkal járó megoldások előnyben részesítése). A fenntarthatósági szempontokat a projekt teljes folyamatában vizsgálni kell, a fenntarthatósághoz való hozzájárulás kiemelt szempont kell, hogy legyen.

Végrehajtás:

- támogatott pályázatok esetében a projektek megvalósítása során alkalmazott környezeti, fenntarthatósági szempontok megvalósítása, amelyet a záró beszámolóban szükséges nyilatkozat formájában bemutatni;

Nyomon követés:

Az Akciócsoport monitoring tevékenységet végez, melynek keretében biztosítja a Stratégiai szempont érvényre jutását a programszintű értékelések keretében, és az eredmények tapasztalatainak visszacsatolását a végrehajtás folyamataiba

5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

A Dél-Nyírség, Erdőspuszták LEADER Egyesület a 2014-2020-as Európai Unió programozási időszakban kilenc helyi pályázati felhívást tudott meghirdetni a pályázók számára

1. Kis értékű eszközbeszerzés (VP6-19.2.1.-23-1-17): Támogatás keretében a civil szervezet, egyházi jogi személy vagy önkormányzat alapcél szerinti tevékenységéhez kapcsolódó, építéssel nem járó eszközbeszerzés és fejlesztés támogatható.

2. Szakmai programok megvalósítása és térségi rendezvények (VP6-19.2.1.-23-2-17): Szakmai műhelyek, konferenciák, megrendezése, és helyi közösségek bevonásával megvalósuló helyi, illetve szakmai identitást erősítő események, vidéki közösségek erősítését szolgáló kezdeményezések (mezőgazdasági, kulturális, gasztronómiai, egészséges életmódot népszerűsítő és helyi termékekhez kapcsolódó rendezvény, fórum.

3. Turisztikai tevékenységek ösztönzése (VP6-19.2.1.-23-3-17): Falusi és egyéb szálláshely és kapcsolódó szolgáltatások kialakítása, már működő falusi szálláshelyek bővítése, korszerűsítése, akadálymentesítése, szolgáltatásaik fejlesztése és szálláshelyhez nem kötődő turisztikai tevékenységek indítása vagy fejlesztése.

4. Helyi termék előállítás, hozzáadott érték növelés és piacra jutás (VP6-19.2.1.-23-4-17): Helyi termékek előállítása, hozzáadott érték növelésének és piacra juttatásának elősegítése érdekében támogattunk vállalkozásokat.

5. Kedvezőtlen szocio-demográfiai térségi folyamatok megtörése (VP6-19.2.1.-23-5-17): A támogatás keretében a következő két célterületre fókuszáló projektek kerültek támogatásra.

1. célterület:

- Tanácsadások
- Hátrányos helyzetű társadalmi rétegekkel kapcsolatos tevékenységek
- Mentorálási programok
- Parasport népszerűsítése
- Képzések

2. célterület

- Egészségházak

6. Települési környezet és szolgáltatások fejlesztése (VP6-19.2.1.-23-6-21): Támogatás vehető igénybe a Dél-Nyírség, Erdőspuszták LEADER Egyesület tervezési területén működő non-profit szervezetek, egyházak, önkormányzatok által működtetett: játszótér kialakítására, kültéri fitneszpark (kondipark) vagy sportpálya kialakítására, közpark és pihenő park kialakítására, illetve ezek fejlesztésére. Közösségi terekhez kapcsolódó eszközbeszerzésre, infrastruktúra-fejlesztésre, immateriális javak beszerzésére vagy kerti kiegészítő beszerzésére. Új közösségi tér létrehozására vagy már meglévő kül- és beltéri közösségi terek fejlesztésére, korszerűsítésére, megújuló energiák hasznosításával való fejlesztésére, valamint az ehhez kapcsolódó népszerűsítési és marketing tevékenységre.

7. Közösségi terek és kapcsolódó szolgáltatások (VP6-19.2.1.-23-7-17): Támogatás vehető igénybe a Dél-Nyírség, Erdőspuszták LEADER Egyesület tervezési területén működő non-profit szervezetek, egyházak, önkormányzatok által működtetett, már meglévő vagy új kül- és beltéri közösségi terek fejlesztésére, korszerűsítésére, megújuló energiák hasznosításával fejlesztésre, létrehozására, valamint ezek eszközökkel való felszerelésére, berendezésére, illetve az ehhez kapcsolódó népszerűsítési és marketing tevékenységre továbbá rendezvényszervezésre.

8. Helyi szolgáltatásfejlesztés, nem mezőgazdasági vállalkozások támogatása (VP6-19.2.1.-23-8-17): Az intézkedés keretében támogatásban részesülhetnek a szolgáltató szektorban tevékenykedő, munkahelyet teremtő induló és működő szolgáltató vállalkozások, munkahelyet megőrző működő vállalkozások, melyek tevékenységüket a Helyi Fejlesztési Stratégia településein

végzik. Támogatásra kerülnek olyan vállalkozások, melyek végzett vagy tervezett tevékenységük keretében előtérbe helyezik megújuló erőforrások alkalmazását, hozzájárulva így a fenntartható fejlődés biztosításához. Az intézkedés hozzájárul a vállalkozások tevékenységi körébe tartozó fejlesztéseken túl új tevékenységek, új szolgáltatások bevezetéséhez szükséges fejlesztésekhez.

9. Térségi vállalkozásfejlesztés (VP6-19.2.1.-23-9-21): A támogatás keretében a következő két célterületre fókuszáló projektek kerültek támogatásra.

1. Falusi és egyéb szálláshely és kapcsolódó szolgáltatások kialakítása, már működő falusi szálláshelyek bővítése, korszerűsítése, akadálymentesítése, szolgáltatásaik fejlesztése és szálláshelyhez nem kötődő turisztikai tevékenységek indítása vagy fejlesztése.
2. Munkahelyet teremtő induló és működő vállalkozások, munkahelyet megőrző működő vállalkozások, melyek
 - a) fejleszteni kívánt tevékenysége a szolgáltató szektorhoz kapcsolódik, vagy
 - b) fejleszteni kívánt tevékenységük a helyi termékek előállítása, hozzáadott érték növelésének és piacra juttatásához kapcsolódnak.

A beérkezett támogatási kérelmek száma, megvalósított projektek száma, a (helyi életminőséget javító fejlesztések esetében) az érintett lakosságszám, a (gazdaságfejlesztésre irányuló helyi pályázati felhívások esetében) létrehozott munkahelyek száma alapján három csoportra oszthatjuk a Helyi Fejlesztési Stratégia megvalósítására szolgáló helyi pályázati felhívásokat (sorszámuk alapján, az egyes felhívások összesített adatait táblázatos formában jelenítettük meg:

- Eredményes intézkedések: 3, 6, 7, 8, 9.

- Tovább fejlesztendő intézkedések: 1, 2, 4, 5.

- Eredménytelen intézkedések: -

Eredményes intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
3. Turisztikai tevékenységek ösztönzése	VP6-19.2.1.-23-3-17	12	8	100 001 952 Ft	108 %
6. Települési környezet és szolgáltatások fejlesztése	VP6-19.2.1.-23-6-21	18	17	215 720 000 Ft	103 %
7. Közösségi terek és kapcsolódó szolgáltatások	VP6-19.2.1.-23-7-17	26	20	209 124 982 Ft	108 %
8. Helyi szolgáltatásfejlesztés, nem mezőgazdasági vállalkozások támogatása	VP6-19.2.1.-23-8-17	40	25	94 663 743 Ft	93 %
9. Térségi vállalkozásfejlesztés	VP6-19.2.1.-23-9-21	63	25	396 555 194 Ft	74%

Az **eredményes felhívásaink** esetében a meghirdetett keretösszeghez képest megfelelő számú kérelem érkezett be, azaz valós igényekre reagált a fejlesztési lehetőség. Emellett nagyszámú helyi lakos életminőségét vagy munkaerőpiaci lehetőségeit javították a fejlesztések, azaz mindenki számára elérhető helyi szolgáltatás (gazdasági vagy közszoolgáltatás) fejlesztése valósult

meg, vagy a tervezetthez képest jóval magasabb számú munkahely tudott létrejönni, illetve fennmaradni. Mindemellett a támogatott kérelmek közül nagy arányban kerültek megvalósításra a fejlesztések.

Továbbfejlesztendő intézkedések:

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
1. Kis értékű eszközbeszerzés	VP6-19.2.1.-23-1-17	65	35	28 198 670 Ft	107 %
2. Szakmai programok megvalósítása és térségi rendezvények	VP6-19.2.1.-23-2-17	47	27	46 141 739 Ft	103 %
4. Helyi termék előállítás, hozzáadott érték növelés és piacra jutás	VP6-19.2.1.-23-4-17	12	9	73 502 931 Ft	74 %
5. Kedvezőtlen szocio-demográfiai térségi folyamatok megtörése	VP6-19.2.1.-23-5-17	6	4	52 835 597 Ft	103 %

Tovább fejlesztendő felhívásaink esetében is a meghirdetett keretösszeghez képest megfelelő számú kérelem érkezett be, azaz valós igényekre reagált a fejlesztési lehetőség, ám tapasztalataink szerint néhány szempont szerint javítást/tovább fejlesztés szükséges hozzájuk. Kis támogatási összegű lehetőségeink külön meghirdetése felesleges plusz adminisztratív terhet rótt a támogatási kérelmek összeállítására és a projektek lebonyolítására, hiszen a tapasztalatok azt mutatták, hogy jelentős volt az átfedés az 1. és 2. felhívásra beérkezett kérelmek ügyfelei között. Ezt a két felhívást egyben kellett volna meghirdetnünk és magasabb igénylehető támogatási összeggel, mivel nem mértük fel megfelelően a haza szórakoztatóipar árszínvonalát.

Helyi termékekre irányuló felhívásunk (4.) esetében a mezőgazdasági termelők mezőgazdasági termékeinek előállításához nem tudtunk támogatást nyújtani a program keretében, így csak eseti jelleggel kerültek benyújtásra megfelelő támogatási kérelmek, melyek közül csak néhány projekt került végül megvalósításra. A mg-i gazdái esetében azt tapasztaltuk, hogy a tőkeerős, nagybirtokkal rendelkező helyi gazdák nem motiváltak élelmiszeripari (helyi termékekhez kapcsolódó) feldolgozóüzemek létrehozására, míg a kisbirtokkal, ezáltal szerényebb anyagi lehetőséggel rendelkező szereplők, pedig nem képesek a magyar és uniós szabályoknak megfelelő, nagy anyagi ráfordítást igénylő élelmiszeripari projektek előfinanszírozására, megvalósítására. A kisléptékű, főként kézműves termékeket előállítók érdeklődése is alacsony volt, akiket pedig a pályázati adminisztráció nagysága és bonyolultsága riasztott el.

Eredménytelen intézkedések:

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
-	-	-	-	-	-

A fenti szempontok alapján **eredménytelen felhívásunk** nem volt. Minden felhívás helyi igények alapján került megszerkesztésre és meghirdetésre, mindegyik felhívásra a keretösszegegen túlmutató igény érkezett be, és mindegyik esetében volt példa sikeres projekt megvalósítására.

6. Külső koherenciák azonosítása

A tevékenységszintű lehatárolás alapjai:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

A támogatáspolitikai programok koordinációjának két alapvető eleme a lehatárolások meghatározása (a potenciálisan átfedő területek kettős finanszírozásának elkerülése érdekében) és a beavatkozások közti lehetséges szinergiák (egymást erősítő hatások) tudatos tervezése.

A HFS elsősorban a tevékenység, másod sorban pedig a projektszintű lehatárolásokat részesíti előnyben annak érdekében, hogy ne a programszinten rögzített és így nehezen módosítható, rugalmatlan feltételek határozzák meg egyes felhívások és projektek támogathatóságát, csökkentve annak kockázatát, hogy célcsoportok, fejlesztési igények maradnak finanszírozás nélkül a rugalmatlan szabályok miatt.

Tekintettel arra, hogy a LEADER Programon keresztül támogathatóak olyan projektek, amelyek a léptékük, vagy a tevékenységi körük miatt máshonnan nem juthatnak fejlesztési forrásokhoz, viszonylag kisebb komplementer halmaz értelmezhető az átfedések tekintetében.

KEHOP Plusz

A KEHOP Plusz többek között vízgazdálkodással és katasztrófakockázat-csökkentéssel, környezet- és természetvédelemmel, megújuló energiagazdasággal, klímasemlegességre való igazságos átállással, továbbá körforgásos gazdasági átállással foglalkozik.

A természetvédelemmel összefüggő beruházások esetében a KAP Stratégiai Terv elsősorban mezőgazdasági területekre, míg a KEHOP Plusz természetvédelmi területekre koncentrál, ahol például a Natura 2000 területek között lehetne átfedés, mely azonban projektszinten kezelhető.

TOP Plusz

A program Magyarország kevésbé fejlett régióinak és fejlett régiójának számító Budapest területi alapú fejlesztéseit támogatja, kiemelt figyelmet fordítva a legkevésbé fejlett régiók és elmaradott térségek fejlesztésére. Elsősorban helyi önkormányzati fejlesztéseket támogat, fejlesztési tematikája ennek kapcsán kiterjed a gazdaságélénkítés, munkahelyteremtés és -bővítés, valamint a népességmegtartás és családvédelem térségi és helyi feltételeinek biztosítására, így a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a helyi turizmusra, a települési infrastruktúra, településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére.

A korábbi szabályozás, mely szerint 10.000 fő feletti településeket a TOP, 10.000 fő alatti településeket a VP keretében támogatnak a programok, jelenleg nem része a szabályozásnak. A TOP Plusz és a KAP Stratégiai Terv is támogatja a vidéki térségeket. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy a két forrás összehangolásával az egyes projektek egymás hatását megsokszorozva, a teljes értéklánc mentén biztosított lehessen a fejlesztések finanszírozása. A szinergia lehetőségek hatékonyabb kihasználása érdekében koordinációs mechanizmust működtetünk a két program között, miszerint a vidékfejlesztési beavatkozások esetében a szinergia helyi szintű megvalósításáért felelős szervezetek, a LEADER HFS-ek felülvizsgálata során vizsgálatra kerül az érintett megye Integrált Területi Programja.

A KAP Stratégiai Terv és a TOP Plusz program közötti lehatárolás

A KAP ST és a TOP közötti lehatárolást megkönnyíti, hogy két program időbeli csúszása miatt a TOP Plusz pályázatok legtöbb esetben jóval előbb megjelennek, mint a KAP kiírások, így ritkán fordulhat elő, hogy két kiírás egyszerre, vagy közel egymáshoz nyílik meg.

EFOP Plusz

Az EFOP Plusz prioritások lefedik a köznevelési, az egészségügyi, a társadalmi felzárkózási, szociális, család- és ifjúságügyi, társadalmi innovációs, valamint leginkább rászoruló személyeket támogató intézkedéseket.

Az EFOP Plusz társadalmi felzárkózási prioritási tengelyén, tervezetten a termelő-műhelyek kerülnek támogatásra, míg a KAP Stratégiai Terv keretében a társadalmi vállalkozások fejlesztésére allokálnak forrást. A jelenlegi tervek alapján a termelőműhelyeket bármilyen szektorhoz kötődően létre lehet hozni, akár mezőgazdasági tevékenységekhez kapcsolódóan is, továbbá az intézkedésben a támogatást igénylők között - szektorokra vonatkozó korlátozás nélkül - megjelennek a nonprofit gazdasági társaságok, valamint civil szervezetek is.

GINOP Plusz

GINOP Plusz elősegíti, összhangban a vonatkozó uniós stratégiákkal a magyar vállalkozások technológiaváltásához, digitalizációs és innovációs képességeinek megerősítését, valamint hozzájárul a munkavállalók képzéséhez, termelékenységük és hozzáadott értékük növelése érdekében.

A Partnerségi Megállapodás alapján a vállalkozásfejlesztést a GINOP Plusz támogatja. 2020-tól a GINOP hagyományos vállalkozásfejlesztési támogatásaiban az élelmiszeripari vállalkozások kizárásra kerültek, ezek 2021-2022-ben a VP-ből, 2023-2027-ben pedig a KAP Stratégiai Tervből kaphatnak támogatást.

DIMOP Plusz

A DIMOP Plusz egységes szolgáltatási rétegeken keresztül, adatintenzív megközelítésben járul hozzá az egyes szakpolitikai feladatok digitalizációs beruházásaihoz és ilyen módon átfogó megoldásokat támogat, amelyek egy-egy ágazati célkitűzés megvalósulása mellett egységesen támogatják a digitális transzformáció folyamatát. A DIMOP Plusz jellemzően országos léptékű beruházásokra fókuszál és elsősorban nem mezőgazdasági / vidékfejlesztési témájú fejlesztések végrehajtását tervezi, mégis több szinergia lehetőség azonosítható a két program között. Releváns: a DIMOP Plusz pluszponttal támogatja azokat a fejlesztéseket, amelyek egy, a KAP Stratégiai Terv által finanszírozott okosfalusi stratégiával vannak összhangban.

IKOP Plusz

Az IKOP Plusz felelős a magyarországi közlekedési helyzet fejlesztéséért, ami magába foglalja a kötöttpályás, közúti, kerékpárúti és kikötői beruházásokat. Az IKOP Plusz fejleszteni fogja a vidék elérhetőségét is biztosító közlekedési hálózatokat.

Magyar Falu Program (MFP)

A Magyar Falu Program (MFP) a településhálózat több mint 90 százalékát, és a népesség mintegy harmadát adó, 5000 főnél nem nagyobb lakosságú kisvárosok és községek fejlesztését támogatja a következő területeken: vidéki szolgáltatások és infrastruktúra fejlesztése, vidéki civil közösségek támogatása, kistelepülésen élők lakhatási feltételeinek javítása, alsóbbrendű úthálózat fejlesztése hazai forrásból, valamint falusi mikrovállalkozások támogatása uniós (GINOP Plusz-1.2.2-22) forrásból.

A nagymértékű átfedési lehetőségek okán alkalmazzuk a projektszintű lehatárolásokat.

Vármegyei Integrált Területi Programok

A Hajdú-Bihar Vármegyei Önkormányzat 2021. július 09-én a 2/2021. (VII. 9.) MÖK határozattal fogadta el a „Hajdú-Bihar megye Integrált Területi Programja 2021-2027.” című dokumentumot, amely eddig két alkalommal, 2022-ben és 2023-ban került módosításra. A magyar Kormány a 2021-2027 közötti időszak önkormányzati fejlesztéseire a Terület- és

Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz) keretében különít el forrást az Európai Unió Strukturális Alapjai terhére. Az Integrált Területi Program (ITP 2021-2027) elkészítése a TOP Plusz Operatív Programhoz, illetve a Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Konceptióban és Programban megfogalmazott a következő hét év során kulcsfontosságú célokhoz fogalmaz meg minél hatékonyabb intézkedéseket.

A vármegyei célok, illetve prioritások és TOP Plusz Operatív Program intézkedéseinek kapcsolatrendszere jól mutatja, hogy azok a TOP Plusz keretében támogatandó területekkel összhangban állnak. A vármegyei tervezési dokumentumokban valamennyi beavatkozási tématerület – összességében a 67 db vármegyei beavatkozásból 47 esetében – beazonosítható. A TOP Plusz intézkedések elősegítik a vármegyei célrendszer elérését a települési önkormányzatok komplex fejlesztési lehetőségeinek biztosításával. A további fejlesztési elképzelések a további Operatív Programok, illetve hazai támogatási rendszerek fejlesztési területeibe illeszthetők.

Ebből kifolyólag „Hajdú-Bihar vármegye Integrált Területi Programja 2021-2027” című dokumentum elsősorban a TOP_PLUSZ Operatív Programhoz való illeszkedést, a projektkiválasztási elveket, a fejlesztési célterületek kijelölését, a vármegyei forrásfelhasználási módokat és az indikátorvállalásokat tartalmazza. Az ágazati stratégiákkal kapcsolatos részletes összefüggések a „Hajdú-Bihar megye területfejlesztési koncepcióját megalapozó feltáró-értékelő vizsgálat” és a „Hajdú-Bihar Megye Területfejlesztési 21 Koncepciója” című dokumentumokban kerülnek kifejtésre.

Hajdú-Bihar vármegyében a stratégiai célok alapján összesen 8 db forrásfelhasználási módhoz kapcsolódó célterület került lehatárolásra: 1. Keleti agglomerációs térség, 2. Bihari térség, 3. Sárréti térség, 4. Helyi természeti és kulturális potenciálra, valamint agrárinnovációra alapozott fejlesztések térsége, 5. Erősödő Északnyugati kapu térsége, 6. Északi agglomerációs térség, 7. Déli agglomerációs térség, 8. Debrecen, mint regionális pólus.

7. Helyzetfeltárás

7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása

1. Térszerkezeti adottságok

Az Észak-alföldi régió gerincét a Budapest- Szolnok- Püspökladány- Debrecen- Nyíregyháza forgalmi tengely jelenti, amely a vármegye meghatározó térszerkezeti vonala is. Többek között Debrecen, Hajdúhadház és Téglás is e mentén helyezkedik el. Kisebb szerepe a Debrecen- Nyírbátor- Mátészalka között húzódó regionális tengelynek, nemzetközi szerepe miatt pedig fontos kiemelni a Debrecen- Vámspércs- Nyírábrány, valamint a Debrecen- Hosszúpályi- Létavértes vármegyei tengelyeket, melyek fejlődése elsősorban a határmenti kapcsolatok függvénye.

A vármegye keleti részén, a Dél-Nyírség (és Bihar) településszerkezetében a sűrű településhálózatú, kis lélekszámú községek dominálnak. Sem az akcióterület, sem maga Hajdú-Bihar vármegye a vármegyeközpont mellett nem rendelkezik további nagy/középvárosi (50 ezer fő feletti) lélekszámú településsel sem. Ennek következtében a megyében Debrecennek nincs olyan társtelepülése, amellyel központi funkcióinak egy részét megoszthatná.

A nagyváros közelsége gazdaságilag a közvetlenül Debrecen szomszédságában fekvő települések életében érezhető erős hatás. Debrecen gazdasági szerepe mellett a foglalkoztatottságban és az oktatásban bír nagy jelentőséggel. A vármegye gazdasági teljesítményének túlnyomó része a vármegyeszékhelyen koncentrálódik, ugyanakkor az illetékességi területhez tartozó öt centrumtelepülés – Derecske, Hajdúhadház, Létavértes, Nyíradony és Vámspércs – alkalmassá válhat a lakossági igények szélesebb körű, színvonalas kielégítésére. Különösen fontos ezeknek a lokális gócpontok központi funkciókkal való feltöltése, különösen Derecske, Hajdúhadház és Nyíradony járásközpontok esetében.

2. Környezeti adottságok

Az térség erdőszűtsége jelenleg is igen magas, az országos átlag feletti (Erdőspuszták). A kistáj legnagyobb összefüggő erdőterülete a Nyíracsd és Nyíradony között található Gúthi- erdő, mely tovább folytatódik a halápi, vámospércsi, bagaméri akácerdőkkel, melyek nem csak erdőgazdálkodási szempontból fontosak, hanem vadgazdálkodási és turisztikai lehetőségeket is rejtenek. Az akcióterületen említést érdemel az erdőszűtségből fakadó vadászturizmus, a természetjárás – Alföldi Kéktúra jelentős része tartozik a területhez (sportturizmus).

A megyében jelentős területek esnek a Natura 2000-es hálózatba, melyeknek egy része különleges madárvédelmi területnek minősül, másik része különleges és kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területnek.

Hajdú-Bihar megyében a légszennyező pontforrások tekintetében kiemelkedik Debrecen, ahol a vármegye összesen 300 darab feletti, normával rendelkező légszennyező telephelyének több mint harmada található.

A vízgazdálkodás jelenlegi rendszere nem hatékony, a ciklikusan jelentkező belvíz és aszály jelentős mértékben elbizonytalanítja a mezőgazdasági termelést. A kivitelezés alatt álló Civaqua program várhatóan nagy segítséget fog nyújtani a terület vízellátásban.

Szélergiából a természeti adottságok nem nevezhetők kiemelkedőnek, a vármegye területének nagy része a viszonylag szélcsendes kategóriába tartozik, 25 méteres magasságban mindössze 4 m/s az átlagos szélsébség.

Biomasszából optimális lehetőségek állnak rendelkezésre a területen, javarészt a mezőgazdasági melléktermékek ésszerű hasznosításával, illetve kisebb részben a lágyszárú energiaültetvényeken keresztül. A vármegye északkeleti területein jellemző erdőszűtség az utóbbi 20 évben tovább nőtt.

3. Kulturális erőforrások

A térség legfőbb természeti erőforrásának a termőföld tekinthető. Az erre alapozott tradicionális mezőgazdasági termelés és az ehhez szorosan kötődő hagyományos vidéki életforma máig meghatározza a térség arculatát. Emellett a nagy múltra visszatekintő, s kifejezetten erre a területre jellemző klasszikus kézműipar (fafaragás, kosárfonás, kovács- és asztalosmesterség, etc.) kihalóban van. A népzenei és népművészeti hagyományok őrzésének szinte minden településen mély gyökerei és szerteágazó hagyományai vannak.

A vármegye számos műemlékkel rendelkezik, melyek a történeti értékük mellett fontos részei a térség turisztikai vonzerejének. Ehhez természetesen a térségi marketing is alapszerepet játszik, kiemelten kell támogatni a térségi identitástudatot növelő rendezvényeket és eseményeket, hogy aktív, együttműködő, egymást segítő települési közösségek jöjjenek létre. Az erőforrások korlátozottsága miatt a helyi, saját erőforrásokból nem lehetséges kellően vonzó színvonalú eseményeket (pl. Tormafesztivál, Káposztásnapok, Lecsőfesztivál, Lovasnapok, Murcis Krumpli Fesztivál, Népzenei Találkozók, Város/Falunapok, stb.) megrendezni, így ezek támogatására figyelmet kell fordítani. A több turistát, vendéget csábító rendezvények nagyobb ismertséget adnak a településnek, ez több idetelepülő lakost, kevesebb elvándorló fiatal és egy kedvező életminőséget idézhet elő.

4 A társadalom állapota

Az akcióterület Hajdú-Bihar vármegye 27 települését foglal magába (3 település csak külterülettel jogosult, mivel 10.000 fő feletti lakosságszámmal rendelkeznek). Kokad és Tépe kivételével a térség valamennyi településének népességszáma meghaladja az 1000 főt. A közösség területén kb. 102 211 fő a jogosult népesség. A legnagyobb lakónépességgel Debrecen, Hajdúsámson és Hajdúhadház (külterülettel jogosult települések) után Derecske, Nyíradony és Létavértes rendelkezik.

A megye demográfiai mutatói részben kedvezőbbek az országos átlagnál – különösen a reprodukció és a korszerkezet tekintetében, elsősorban a roma lakosság magasabb arányából fakadóan. Ebből következően fontos, hogy az itt születő

gyermekek felnőttként is helyben telepedjenek le, az elvándorlást csökkenteni kell, vonzó „élettérre” kell formálni az itt megtalálható településeket.

A foglalkoztatottság, a munkanélküliség és az iskolázottsági viszonyok tekintetében legrosszabb helyzetben a kisebb határmenti települések vannak, ahol nagyarányú a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok jelenléte. A jövőben a roma népesség jelentős számbeli és főként aránybeli növekedésével lehet számolni.

A népszámlálás során magukat cigány (románi, beás) etnikai kisebbséghez tartozónak az országos átlagot meghaladó arányban vallották magukat a helyi lakosok. A cigány lakosság demográfiai helyzetéből következően a fiatal korosztályokban az arányuk dinamikusan növekszik, és egyes településeken mind a gyermekkorúak, mind a munkát kereső fiatalok jelentős hányadát ők teszik ki.

A térség egyik legjelentősebb problémája, hogy a népességmegtartó képessége gyenge, erősödik a magasabban képzett munkaerő elvándorlása (szellemi tőke elvándorlás). Megoldási lehetőségként Debrecen jelenhet meg, és az ott meglévő gazdasági és szellemi erőforrások tudatosabb felhasználása.

A regisztrált nonprofit szervezetek ezer lakosra jutó száma jelentősen elmarad az országos és vármegyei értékektől. Fontos a helyi társadalom önszerveződő képességének növelése. A Stratégiának elő kell segítenie új nonprofit szervezetek létrehozását, illetve a meglévők megmaradását, és tevékenységük fejlesztését, hogy a társadalom minél szélesebb rétegét érhessek el munkájukkal. Az általános a tőke hiánya a civil szervezetek tevékenységében kikristályosodik, ezért kiemelt figyelmet fordítunk a civil szervezetek kisléptékű szervezetfejlesztésére, pl. eszközrendszerük „felfrissítésére”.

A jövedelemmel kapcsolatos mutatók mind-mind körvonalazzák a közösség kedvezőtlen gazdasági helyzetét, országos viszonylatban jóval alacsonyabb jövedelemmel rendelkeznek a közösség településein élők.

A lakosság által szelektíven gyűjtött hulladék aránya (0,2%) szinte elhanyagolható. Fontos lesz a környezettudatos magatartásformák elterjesztésére irányuló kezdeményezések felkarolása, mivel ezek alapján a környezetvédelem helyi társadalmi szintű modelljei még nem alakultak ki. Itt egyrészt a környezettudatosságot szem előtt tartó projekteket, illetve a témához kapcsolódó civil szektor szereplőinek tevékenységét kell fokozni a társadalom szélesebb körű szemléletváltásához.

5. A gazdaság helyzete

Az Akcióterület természeti adottságaiból és gazdálkodási hagyományaiból adódóan a mezőgazdaság hosszabb távon is a helyi gazdaság kulcsszereplője marad. Az ágazat jövedelem-termelő képességének érdekében a nagyobb hozzáadott értéket képviselő tevékenységek erősítése, valamint az agrártermékek előállításához, feldolgozásához, logisztikájához és értékesítéséhez kötődő értékteremtési lépések mind teljesebb mértékű helyben tartása jelenhet meg követendő célként.

A Stratégia kidolgozása során megállapítottuk, hogy mind a térség egészét, mind az Akcióterület egyes településeit tekintve a legjelentősebb probléma továbbra is a foglalkoztatottság alacsony, szintje, a nagyarányú munkanélküliség, és az ezekből következő általános pénztelenség és kedvezőtlen életkörülmények, a kitörési lehetőségek drasztikus beszűkülése. A legkedvezőbb mutatókkal a vármegyeszékhelyhez, illetve a fő közlekedés tengelyekhez közel eső települések rendelkeznek.

Kritikus helyzetre világít rá a legfeljebb 8 általános iskolát végzett regisztrált munkanélküliek aránya. Jól látható, hogy az összes munkanélkülinek kb. felének legfeljebb 8 általános iskolai végzettsége van. Mindezek alapján látható, hogy kiemelt figyelmet kell fordítani a munkahelyekre az illetékességi területen, hangsúlyos szerepet kell kapnia a munkanélküliek kompetenciájának növelése, új képzettségek megszerzésének, a munka fogalmának visszaállításának.

A térség fontosabb gazdasági mutatói (egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték, egy lakosra jutó iparűzési adó) mind-mind igazolják a helyi vállalkozások nehéz helyzetét, illetve az ebből befolyó bevételek alacsony voltát. A közösség területén működő vállalkozások száma ezer lakosra vetítve közel fele az országos átlaghoz viszonyítva, arányuk stagnált. A vállalkozások nagy része csak 1-2 főt foglalkoztató egyéni vállalkozás, vagy betéti társaság, kisebb részt tesznek ki az átlagban 20-30 főt foglalkoztató társas vállalkozások.

A gazdaságfejlesztést közvetlenül szolgáló infrastruktúra elemei közül kiemelkednek a vármegye ipari parkjai. Jellemző ugyanakkor, hogy a vármegye ipari parkjainak sűrűsége elmarad mind a vidéki megyék, mind Kelet-Magyarország átlagától. A létesítmények célja – mint mindenütt az országban – új befektetők vonzása és a gazdasági szerkezetváltás felgyorsítása. Az akcióterületen hét településen található ipari park – itt is kiemelendő Debrecen szerepe.

A térség gazdaságában a mezőgazdaság jelentős szerepet tölt be. A termelési szerkezetben elsődleges helyet foglal el a szántóföldi növénytermesztés (különösen: búza, kukorica), valamint a munka-intenzív zöldség- és gyümölcstermesztés (torma, zeller, málna, etc.) Az illetékességi területen előforduló helyi termékek jelentős része kapcsolódik az agráriumhoz (torma, káposzta, fafaragások, szalmafüzés). Ezen termékek helyi kivételességét meg kell őrizni, hiszen mint piaci lehetőségeket rejtő terméket jelenthetnek. A magas erdősültségből adódóan, az erdő- és vadgazdálkodás szerepe szintén kiemelkedő. Az előzőeket jól alátámasztja, hogy a térségben a mező-vad-erdőgazdálkodás és halászat nemzetgazdasági ágakban működő vállalkozások aránya az összes vállalkozáson belül meghaladja az országos és a vármegyei átlagot.

A korábbi centralizált fejlesztések egyértelműen hozzájárultak a megyén belüli különbségek felerősödéséhez, amely a térséget alkotó településeken is érzékelhetők. A foglalkoztatottak igen jelentős része a térségen kívül, túlnyomó többségében a vármegyeszékhelyen vállal munkát. Az utóbbi évtizedben az akcióterületen is folyamatosan nőtt a kis- és közepes-, valamint az egyéni vállalkozások száma. A legkedvezőbb helyzetben a vállalkozói aktivitás szempontjából is a Debrecen szomszédságában elhelyezkedő, a szuburbanizációs folyamatok által érintett települések vannak. A vármegyeszékhelytől távolabb elhelyezkedő községek nagyon gyenge vállalkozói aktivitást mutatnak (különösen Kismarja, Esztár, Konyár, Hajdúbagos). Jellemző, hogy a legkisebb vállalkozásszámmal rendelkező településeken a legmagasabb a csekély tőkeerővel rendelkező egyéni vállalkozások részaránya.

Hajdú-Bihar megyében található kereskedelmi szállásférőhelyeinek száma alacsonynak mondható mind a vármegye országon belüli lakosságárányához, mind területarányához viszonyítva. A megyén belül található szállásférőhelyek tekintetében kiemelkedően magas a szállodák, közepes a panziók és a kempingek aránya. A vármegye szállásférőhelyeinek térbeli eloszlása azonban rendkívül koncentrált, Hajdúszoboszló és Debreceni adja az összes szállásférőhely 85%-át.

A területi koncentráció szintén érvényesül a Debrecen-Hajdúszoboszló-Hortobágy háromszögben, ami jelzi az egészségturizmus, azon belül is a gyógyturizmus kiemelkedő jelentőségét. Megemlíthető a vallási turizmus erős szerepe - a református és a görög katolikus vallásra alapozva -, és a történelmi hagyományokon alapuló kulturális és örökségturizmus.

Hajdú-Bihar vármegye sajátosságaiból kifolyólag nagyobb arányban veszik igénybe a falusi szálláshelyek szolgáltatásait a külföldről érkező turisták, mint az országos átlag (másképpen haladja meg). Ezek alapján kimondható, hogy van alapja a falusi turizmusnak az akcióterületen is a jelenleg már működő helyi turisztikai attrakciók, szolgáltatók és szolgáltatások miatt. A nagyváros mérete, közelsége, és annak infrastrukturális lehetőségei miatt (autópálya, repülőtér) fejlesztendő a vidéki élethez, falusi turizmushoz, ökoturizmushoz, vadász és sportturizmushoz, egészségturizmushoz, műemlékturizmushoz (kulturális turizmus) és vallási turizmushoz kapcsolódó szolgáltatások, attrakciók és szálláshelyek.

7.2 SWOT analízis

ERŐSSÉGEK	LEHETŐSÉGEK
- Nagyvárosok – Debrecen és Nagyvárad – közelsége. - Magas erdősültség - Kiterjedt Natura 2000-es hálózat - Népi hagyományok, nemzetiségi kultúrák jelenléte, jellemző a sokszínűség - Kiemelkedő mezőgazdasági tevékenység	- Az erdőgazdálkodás mellett a vadgazdálkodási és turisztikai lehetőségek is jelentősek (a vadgazdálkodás színvonala nemzetközi hírű – Gúth). - Gazdag történelmi emlékek és kulturális kincsek megléte az akcióterületen. - Országos és nemzetközi közúti- és vasúti hálózatok fontos eleme a HACS tervezési területe (100-as vasút vonal; 41-es főút; Nyírábrány határátkelőhely)

- Kialakult sport- és szabadidő központok (Nyíradony, Hajdúhadház, Vámspércs, Nyíracád).	- Komoly lehetőségek rejlenek a falusi turizmus kiaknázásában. - Elkötelezett, aktív mezőgazdasági termelők jelenléte - Aktív civil szervezetek, egyesületek működnek a térségben.
GYENGESÉGEK - Regisztrált nonprofit szervezet száma alacsony. - A foglalkoztatottsági, iskolázottsági szint alacsony. - Nagyarányú a munkanélküliség, a foglalkoztatottak többsége az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokhoz tartoznak. - Környezetvédelem helyi társadalmi szintű modelljei még nem alakultak ki, alacsony a szelektíven gyűjtött hulladék. - A helyi vállalkozások erősen tőkeszegények, a vállalkozások nagy része 1-2 főt foglalkoztató egyéni vállalkozás, vagy betéti társaság. - Hiányos marketing ismeretek a kistelepülések gazdálkodói körében.	VESZÉLYEK - A térség népességmegtartó képessége gyenge, negatív demográfiai mutatók megléte. - A munkanélküliség, a pénztelenség és az egyéb szociokulturális tényezők is segítik a munkanélküliséggel sújtott rétegek újtermelődését. - Gyenge a külső veszélyforrásokkal (COVID világjárvány, energiaválság, orosz-ukrán háború) szembeni ellenállóképessége. - Képzett munkaerő csökkenése az elvándorlás miatt. - Kistelepülések elszigetelődése, összefogás hiánya. - Az innovációs képesség alacsony vagy nincs hatékonyan kihasználva, így a mezőgazdasági termékek jelentős mennyisége feldolgozatlanul hagyja el az akcióterületet.

A Helyi Fejlesztési Stratégia 2023-2027 kidolgozása során megállapítottuk, hogy a Stratégia legfontosabb fejlesztési területei a vállalkozások munkahelymegőrzési és munkahelyteremtői képességének elősegítése. Továbbá az álláskereső, inaktív, valamint a munkaerő-piacon hátrányos helyzetű személyek: tartós munkanélküliek, romák, 50 év felettiek, megváltozott munkaképességűek, GYES-ről, GYED-ről visszatérők, diplomás pályakezdők, alacsony iskolai végzettségűek, elavult szakmával rendelkezők visszatérésének támogatása a munka világába, új vállalkozások indítására való ösztönzés. Ezen kívül meghatározó a lakosság életminőségének javítása, a civil és egyházi szektor szereplőinek segítése, illetve az önkormányzatok helyi identitástudatot formáló akcióinak támogatása.

A Dél-Nyírség, Erdőpuszták LEADER Egyesület Akcióterületének földrajzi elhelyezkedése számos lehetőséggel bír, hiszen az Észak-alföldi régió gerincét a Budapest – Szolnok – Püspökladány – Debrecen - Nyíregyháza forgalmi tengely jelenti, amely a vármegye meghatározó térszerkezeti vonala is. Ezen kívül fontos kiemelni nemzetközi szerepét a Debrecen – Vámspércs - Nyírábrány, valamint a Debrecen – Hosszúpályi - Létavértes vármegyei tengelyeknek, melyek fejlődése elsősorban a határmenti kapcsolatok függvénye. A vármegyeszékhely agglomerációjához közel fekvő (Mikepércs, Hajdúsámson, Bocskai kert, Sáránd) valamint a centrum települések: demográfiai, iskolázottsági, foglalkoztatási mutatóival kiemelkednek a térség községei közül.

A térségben a mező-vad-erdőgazdálkodás és halászat nemzetgazdasági ágakban működő vállalkozások aránya az összes vállalkozáson belül meghaladja az országos és a vármegyei átlagot. Az akcióterület erdőszűrsége jelenleg is igen magas, az országos átlag feletti. Továbbá olyan adottságokkal rendelkezik, melyek lehetővé teszik a magas szintű vadgazdálkodást, illetve turisztikai lehetőségeket is rejtenek magukban (a vadgazdálkodás színvonala nemzetközi hírű – Gúth). Jelentős területek esnek a Natura 2000-es hálózatba, melyeknek egy része különleges madárvédelmi területnek minősül, másik része különleges és kiemelt jelentőségű természet-megőrzési területnek számít. Az akcióterület természeti adottságaiból és gazdálkodási hagyományaiból adódóan a mezőgazdaság hosszabb távon is a helyi gazdaság kulcsszereplője. A termelési szerkezetben elsődleges helyet foglal el a szántóföldi növénytermesztés (különösen: búza, kukorica), valamint a munka-intenzív zöldség- és gyümölcsstermesztés (torma, zeller, málna, etc.).

Az akcióterület gazdag történelmi emlékekben és kulturális kincsekben, számos műemlékkel rendelkezik. Fontosak a térségi, település szintű rendezvények, fesztiválok, melyek fenntartják a népi hagyományokat, nemzetiségi kultúrát. Kialakult, kialakított sport- és szabadidő központok találhatók pl. Nyíradony, Hajdúhadház, Vámspércs, Nyíracád településeken.

A Dél-Nyírség, Erdőspuszták LEADER Egyesület Akcióterületének számos kedvező adottságai és lehetőségei mellett jelen vannak a negatív tényezők is, melyek hátrányosan érintik a terület szereplőit, lakosságot. A kedvezőtlen infrastrukturális adottságokkal rendelkező települések nehezen tudnak bekapcsolódni abba a gazdasági vérkeringésbe, amely a térség központjában, Debrecenben koncentrálódik. A vízgazdálkodás jelenlegi rendszere nem hatékony, a ciklikusan jelentkező belvíz és aszály jelentős mértékben elbizonytalanítja a mezőgazdasági termelést. A kivitelezés alatt álló Civaqua program várhatóan nagy segítséget fog nyújtani a terület vízellátásban. Környezetvédelem helyi társadalmi szintű modelljei még nem alakultak ki, alacsony a szelektíven gyűjtött hulladék.

Legjelentősebb probléma továbbra is a foglalkoztatottság alacsony szintje, a nagyarányú munkanélküliség, a foglalkoztatottak pedig nagy arányban az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokhoz tartoznak. A térség problémája, hogy a népességmegtartó képessége gyenge, erősödik a magasabbban képzett munkaerő elvándorlása. Még mindig jelentős lemaradás van a lakhatási körülmények terén is. Legrosszabb helyzetben a vármegyeszékhelytől távolabbra eső, periférikus területeken található kistelepüléseken élők vannak. Életminőség javítását, élettereket célzó fejlesztések saját erőforrásokból, külső támogatások nélkül nem megvalósíthatók. A helyi vállalkozások erősen tőkeszegények, és a vállalkozások nagy része csak 1-2 főt foglalkoztató egyéni vállalkozás, vagy betéti társaság, a településeken található szolgáltatások kínálata kevés és alacsony színvonalú. A térségben élő vállalkozók kevésbé járatosak a projektmenedzsmentben.

8. A stratégia beavatkozási logikája

A beavatkozási logika LEADER vonatkozású rövid összefoglalása

A LEADER beavatkozás a HFS-en keresztül, az SO8 vonatkozásában megállapított számos szükséglet kielégítéséhez hozzájárul. A KAP ST-ben foglalt SWOT elemzés erősségként említi az ország vidéki térségeit lefedő LEADER hálózatot, amely helyi ismerettel, kapcsolatrendszerrel, fejlesztéspolitikai és program végrehajtói tapasztalattal rendelkező helyi erőforrást biztosít a helyi fejlesztésekhez. Ugyanakkor veszélyként említi ezen erőforrás további erodálódását. E két megállapításra épül az a szükséglet, amely a fejlesztéspolitikai programok végrehajtásához szükséges helyi szintű emberi erőforrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítését szolgálja a LEADER beavatkozás működési és animációs keretéből finanszírozott helyi akciócsoportok hálózata.

A SWOT elemzésben erősségként szerepel, hogy a LEADER a vidéki térségekben jellemzően alacsony tőkeerővel és kockázattűrő képességgel rendelkező mikrovállalkozások és civil szervezetek számára adekvát, kisléptékű, a helyi szükségletekre szabott fejlesztési forrást biztosít. Az elemzés gyengeségként említi a LEADER források korlátosságát, illetve a kisléptékű források felhasználásának a léptékhez képest magas adminisztratív terheit. A fenti erősségre és gyengeségre épül az a szükséglet, amely a helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztéseket és az ehhez szükséges forrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítéséhez járul hozzá a LEADER helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása.

A SWOT elemzésben gyengeségként szerepelnek a vidéki közlekedési és az egyéb lakossági szolgáltatások minőségének javításához szükséges infrastruktúra fejlettségének területi különbségei. Erre reagál az a szükséglet, amely az életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztését teszi szükségessé. A korábbi évek tapasztalatai alapján a LEADER programnak fontos célja a vidéki élettér fejlesztése a szolgáltatások és az azokhoz szükséges kisléptékű infrastruktúra fejlesztésével, valamint a helyi kötődés és a közösségi kapcsolatok erősítése a közösségeket aktivizáló programokkal és az ahhoz szükséges környezet fejlesztésével. Az Európai Unió vidéki térségeinek hosszú távú jövőképevel összhangban a fenti célok elérése érdekében – elsősorban tudásátadással, jó gyakorlatok bemutatásával – ösztönözni szükséges a társadalmi innovációt és a digitális eszközök adta lehetőségek kihasználását.

8.1 A stratégia jövőképe

A Dél-Nyírség, Erdőspuszták térsége 2030-ra megőrzi természeti értékeit, a HACS területén megvalósuló pályázatoknak köszönhetően javul a térségben élők életminősége, közösségeik szorosabb kapcsolatot tudnak kiépíteni egymással, nő a térség gazdasági versenyképessége és turisztikai vonzereje, ezáltal demográfiai mutatói javulnak. A helyi közösségek adottságaira és hagyományaira építve – támaszkodva a vármegyeszékhely gazdaságélénkítő és munkahelyteremtő hatására – fenntartható, kiegyensúlyozott, lakosai számára minőségi szinten élhető környezet alakítható ki.

8.2 A stratégia célhierarchiája

A legfontosabb célok:

- **a vidéki térségekben a mikro- kis- és középvállalkozások indítása, fenntartása, erősítése;**

Az Akcióterület gazdasági és foglalkoztatottsági mutatói a vármegyei és országos értékekhez képest rosszabbak, így kiemelt célunk, a jelenleg is működő vállalkozások fejlesztése (kiemelt tekintettel a foglalkoztatás bővítésére, létszámnövelés), továbbá új vállalkozások létrehozása (önfoglalkoztatás).

- **az aktívabb társadalmi összefogás, az erősebb helyi identitás megteremtése, a közösségi gondolkodás és munkavégzés ösztönzése és ezek feltételeinek biztosítása;**

Kiemelten kell támogatni a térségi identitástudatot növelő rendezvényeket és eseményeket, hogy aktív, együttműködő, egymást segítő települési közösségek jöjjenek létre. Az erőforrások korlátozottsága miatt a helyi, saját erőforrásokból nem lehetséges kellően vonzó színvonalú eseményeket (pl. Tormafesztivál, Káposztásnapok, Lecsőfesztivál, Lovasnapok, Murcis Krumpli Fesztivál, Népzenei Találkozók, Város/Falunapok, stb.) megrendezni, így ezek támogatására figyelmet kell fordítani. A több turistát, vendéget csábító rendezvények nagyobb ismertséget adnak a településnek, ez több idetelepülő lakost, kevesebb elvándorló fiatal és egy kedvező életminőséget idézhet elő.

- **közösségi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése;**

A Stratégiánk egyik alapcélja a vidéki térségekben élők életminőségének a javítása, a vidéki települések vonzóbbá tétele olyan, a fenntarthatóság növelését és a társadalmi felzárkózást elősegítő fejlesztések által, melyek a helyi szükségletek mértékéhez igazítva tényleges közösségi jellegű funkciókkal és használattal bírnak. A hagyományokat magas szinten ápoló közösségeknek tevékenységük végzéséhez nem áll rendelkezésre megfelelő tér. A szabadidős és sportterek és rendezvényterek elhanyagoltak, igen rossz állapotban vannak. A közösségi terek hiánya vagy rossz állapota, gyenge infrastrukturális, technológiai, illetve műszaki adottságai miatt a helyi közösségi élet igen gyenge, mely problémára a LEADER program válaszokkal tud szolgálni.

- **megújuló energia alkalmazása helyi szinten;**

Stratégiánk alap gondolata a fenntartható fejlődés elősegítése, ezért a támogatott projektek környezeti terhelésének minimalizálása és a megújuló energiák hasznosítására szolgáló fejlesztések szorgalmazása kiemelt szerepet kap.

- **a vidéki térség, mint vállalkozási tér és lakóhely erősítése.**

Programunk célja a vidéken élők körülményeinek javítása, a mennyiségben és minőségben megfelelő munkahelyek megőrzése és létrehozása, ezáltal az életminőség emelése.

9. Cselekvési terv

9.1 Az intézkedések leírása

I.

1) Az intézkedés megnevezése: Térségi vállalkozásfejlesztés – helyi termékek és turisztikai tevékenységek

2) Specifikus cél:

- a vidéki térségekben a mikro- kis- és középvállalkozások indítása, fenntartása, erősítése;
- megújuló energia alkalmazása helyi szinten.

3) Indoklás, alátámasztás:

A helyi termékek, mint a térség hagyományait tükröző hozzáadott értékek jelentkeznek, melyek támogatása, megőrzése nemzeti érdek. A vidékfejlesztés kiemelt területe ezen értékek megőrzése, mellyel gazdasági célokat (vállalkozásfejlesztés), illetve szociális területeken is érhetünk el célokat (hátrányos helyzetű csoportok bevonása). A mezőgazdasági termékek jelentős mennyisége feldolgozatlanul hagyja el az akcióterületet. Az akcióterületen található hungarikumok (torma, pálinka) kiaknázása új munkahelyek létrehozását jelentheti.

A térség turisztikai lehetőségei kiaknázatlanok. Nagyvárosok – Debrecen és Nagyvárad - közelsége (európai szintű felsőoktatás és szolgáltatások, illetve potenciális látogatók). Az térség erdőszűtsége jelenleg is igen magas, az országos átlag feletti, ez nemcsak erdőgazdálkodási szempontból fontos, hanem vadgazdálkodási és turisztikai lehetőségeket is rejt.

4) A támogatható tevékenységek meghatározása:

- Új épület/építmény építése/kialakítása
- Meglévő épületek felújítása/átalakítása
- Technológiai fejlesztést eredményező új eszközök beszerzése
- Megújuló energiaforrást hasznosító technológiák alkalmazása
- Marketingtevékenység
- Immateriális javak beszerzése
- Infrastruktúra-fejlesztés

5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- személygépjármű beszerzése,
- ingatlan vásárlása,
- élő állat vásárlása,
- használt árucikkek beszerzése,
- bontott építési anyag beszerzése és beépítése,
- támogatási jogosultságok megvásárlása,
- lőfegyverek vásárlása,
- pirotechnikai eszközök vásárlása,
- saját teljesítés,
- támogatandó ügyféllel megegyező tulajdonosi körrel rendelkező vállalkozástól való áru- és/vagy szolgáltatás beszerzése.

6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási

kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7) A jogosultak köre:

- Természetes személyek, őstermelők
- Egyéni vállalkozó
- Jogi személyiségű vállalkozások (mikro-, kis-, középvállalkozások)
- Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, egyesületek alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- a nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése,
- a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások,
- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság,
- fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság,
- projektterv minősége,
- térségi szempont,
- a területi integritás elve a határon átnyúló együttműködési projekteknél (TNC),
- a működési terület környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzői.
- a közösség bevonásának módja (projektgyűjtő adatlapok, stb.),
- humán erőforrás.

9) Tervezett forrás:

- a) az adott beavatkozási területre/intézkedésre alokált forrás: 435.000.000 Ft
- b) a támogatás intenzitása: 65% (megújuló energia alkalmazását célzó beruházás esetén 80%)
- c) a projektméret korlátai: 5.000.000 Ft és 50.000.000 Ft között
- d) a támogatás módja: Hagyományos költségelszámolás

10) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2024 I. félév – 2024. II. félév

11) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: 24 hónap

24 hónap

12) Kimeneti indikátorok:

- Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma 10 db
- Létrehozott munkahelyek száma 2 fő

II.

1) Az intézkedés megnevezése: Térségi vállalkozásfejlesztés – helyi szolgáltatások

2) Specifikus cél:

- megújuló energia alkalmazása helyi szinten;
- a vidéki térségekben a mikro- kis- és középvállalkozások indítása, fenntartása, erősítése;
- az aktívabb társadalmi összefogás, az erősebb helyi identitás megteremtése, a közösségi gondolkodás és munkavégzés ösztönzése és ezek feltételeinek biztosítása;

3) Indoklás, alátámasztás:

A térség települései – különösen a kistelepülések – funkció-, vállalkozás- és szolgáltatás hiányosak. A vidéki településeken található szolgáltatások hiánya miatt a térség népességmegtartó képessége tovább gyengül, az elvándorlás fokozódik. Cél a helyi életszínvonal emelése a térségben található vállalkozások és szolgáltatók fejlesztésével.

4) A támogatható tevékenységek meghatározása:

- Új eszközök beszerzése
- Új épület/építmény építése/kialakítása
- Meglévő épületek felújítása/átalakítása
- Megújuló energiaforrást hasznosító technológiák alkalmazása
- Marketingtevékenység
- Kötelező tájékoztatás és nyilvánosság biztosítása
- Immateriális javak beszerzése
- Infrastruktúra-fejlesztés

5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- személygépjármű beszerzése,
- ingatlan vásárlása,
- élő állat vásárlása,
- használt árucikkek beszerzése,
- bontott építési anyag beszerzése és beépítése,
- mezőgazdasági üzemek beruházásai,
- támogatási jogosultságok megvásárlása,
- lőfegyverek vásárlása,
- pirotechnikai eszközök vásárlása,
- saját teljesítés,
- támogatandó ügyféllel megegyező tulajdonosi körrel rendelkező vállalkozástól való áru- és/vagy szolgáltatás beszerzése.

6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7) A jogosultak köre:

- Természetes személyek, őstermelők
- Egyéni vállalkozó
- Jogi személyiségű vállalkozások (mikro-, kis-, középvállalkozások)
- Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, egyesületek alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- a nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése,
- a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások,
- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság,
- fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság,
- projektterv minősége,
- térségi szempont,
- a területi integritás elve a határon átnyúló együttműködési projekteknel (TNC),
- a működési terület környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzői.
- a közösség bevonásának módja (projektgyűjtő adatlapok, stb.),
- humán erőforrás.

9) Tervezett forrás:

- a) az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 350.000.000 Ft
- b) a támogatás intenzitása: 65% (megújuló energia alkalmazását célzó beruházás esetén 80%)
- c) a projektméret korlátai: 3.000.000 Ft és 15.000.000 Ft között
- d) a támogatás módja: Hagyományos költségelszámolás

10) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2024 I. félév – 2024. II. félév

11) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: 24 hónap

12) Kimeneti indikátorok:

- Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma 40 db
- Létrehozott munkahelyek száma 6 fő

III.

1) Az intézkedés megnevezése: Közösségformáló programok támogatása

2) Specifikus cél:

- megújuló energia alkalmazása helyi szinten,
- közösségi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése
- az aktívabb társadalmi összefogás, az erősebb helyi identitás megteremtése, a közösségi gondolkodás és munkavégzés ösztönzése és ezek feltételeinek biztosítása;

3) Indoklás, alátámasztás:

Az elmúlt években a COVID járvány miatt sok helyi rendezvény elmaradt, emiatt az emberek elszigetelődtek egymástól. Igény mutatkozik a sok esetben már hagyománnyá vált rendezvények megtartására. Ezen alkalmakkor az itt élők találkozhatnak egymással, ismerkedhetnek, beszélgethetnek, amely eredményeként a közösségi összetartás erősödik, a közösségi élet felélénkül. A rendezvények hozzájárulnak a helyi identitás erősítéséhez, közvetve támogatva a lakosság helyben maradását.

4) A támogatható tevékenységek meghatározása:

- Szakmai műhelyek, programok, konferenciák lebonyolítása
- Rendezvények, események, fórumok lebonyolítása
- Új eszközbeszerzés
- Immateriális javak beszerzése
- Marketingtevékenység

5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- személygépjármű beszerzése,
- ingatlan vásárlása,
- élő állat vásárlása,
- használt árucikkek beszerzése,
- mezőgazdasági üzemek beruházásai,
- támogatási jogosultságok megvásárlása,
- lőfegyverek vásárlása,
- pirotechnikai eszközök vásárlása,
- saját teljesítés,
- kizárólag egy adott gazdasági társaság érdekeinek és termékeinek bemutatását célzó termékbemutató, rendezvény vagy képzés.

6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

A helyi lakosság ilyen szintű megmozgatása mind a megvalósításban, mind a rendezvényeken történő részvétel tekintetében, egyedülálló a többi OP-kat, Magyar Falu programot, valamint a Nemzeti Együttműködési Alap pályázatait vizsgálva.

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7) A jogosultak köre:

- Természetes személyek, őstermelők

- Egyéni vállalkozó
- Jogi személyiségű vállalkozások (mikro-, kis-, középvállalkozások)
- Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, egyesületek alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- a nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése,
- a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások,
- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság,
- fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság,
- projektterv minősége,
- térségi szempont,
- a területi integritás elve a határon átnyúló együttműködési projekteknel (TNC),
- a működési terület környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzői.
- a közösség bevonásának módja (projektgyűjtő adatlapok, stb.),
- humán erőforrás.

9) Tervezett forrás:

- az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 165.000 000 Ft
- a támogatás intenzitása: legfeljebb 100%
- a projektméret korlátai: 1.000.000 Ft és 5.000.000 Ft között
- a támogatás módja: Hagyományos költségelszámolás

10) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2024 I. félév – 2024. II. félév

11) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: 24 hónap

12) Kimeneti indikátorok:

- Rendezvények száma 50 db

IV.

1) Az intézkedés megnevezése: Helyi életminőség javítását célzó beruházások

2) Specifikus cél:

- megújuló energia alkalmazása helyi szinten,
- közösségi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése
- az aktívabb társadalmi összefogás, az erősebb helyi identitás megteremtése, a közösségi gondolkodás és munkavégzés ösztönzése és ezek feltételeinek biztosítása;

3) Indoklás, alátámasztás:

Az elmúlt időszakban kiemelkedően magas igény mutatkozott a helyi közösségi terek, épületek energetikai- és egyéb jellegű fejlesztésére, a közbiztonságot segítő térfigyelő kamerarendszer kiépítésére vagy a meglévő fejlesztésére. Ezen fejlesztések

hozzájárulnak egy vonzóbb településkép kialakításához, a közösségi élet alakításához, gazdagításához, ezáltal is erősítve a helyi identitást és csökkentve az elvándorlást.

Az intézkedés célja vidéki térségekben élők életminőségének a javítása, a vidéki települések vonzóbbá tétele olyan, a fenntarthatóság növelését és a társadalmi felzárkózást elősegítő fejlesztések által, melyek a helyi szükségletek mértékéhez igazítva tényleges közösségi jellegű funkciókkal és használattal bírnak.

4) A támogatható tevékenységek meghatározása:

- Játsszótér kialakítása, illetve fejlesztése
- Kültéri fitnesspark (kondipark) vagy sportpálya kialakítása, illetve fejlesztése
- A település területén elhelyezkedő található közpark és pihenőpark kialakítása, illetve fejlesztése
- Községi tér építése, fejlesztése, korszerűsítése
- Eszközbeszerzés
- Megújuló energiaforrást hasznosító technológiák kialakítása, fejlesztése a közösségi téren
- Marketingtevékenység
- Immateriális javak beszerzése
- Infrastruktúra-fejlesztés

5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- személygépjármű beszerzése,
- ingatlan vásárlása,
- élő állat vásárlása,
- használt árucikkek beszerzése,
- bontott építési anyag beszerzése és beépítése,
- támogatási jogosultságok megvásárlása,
- lőfegyverek vásárlása,
- pirotechnikai eszközök vásárlása,
- rendezvények és képzések szervezése,
- magáncélú, lakófunkciót betöltő épület/épületrész fejlesztése,
- saját teljesítés,
- támogatandó ügyféllel megegyező tulajdonosi körrel rendelkező vállalkozástól való áru- és/vagy szolgáltatás beszerzése.

6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7) A jogosultak köre:

- Természetes személyek, őstermelők
- Egyéni vállalkozó
- Jogi személyiségű vállalkozások (mikro-, kis-, középvállalkozások)

- Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, egyesületek alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- a nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése,
- a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások,
- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság,
- fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság,
- projektterv minősége,
- térségi szempont,
- a területi integritás elve a határon átnyúló együttműködési projekteknél (TNC),
- a működési terület környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzői.
- a közösség bevonásának módja (projektgyűjtő adatlapok, stb.),
- humán erőforrás.

9) Tervezett forrás:

- az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 350.000.000 Ft
- a támogatás intenzitása: legfeljebb 100%
- a projektméret korlátai: 2.000.000 Ft és 20.000.000 Ft között
- a támogatás módja Hagyományos költségelszámolás

10) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2024. I. félév – 2024. II. félév

11) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: 24 hónap

12) Kimeneti indikátorok:

- Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma 25 db
- Fejlesztéssel érintett szervezetek száma 15 db

9.2 Együttműködések

a) Térségek közötti és nemzetközi együttműködések megvalósítása

A jelen tervezési időszakban nem releváns.

b) Egyéb együttműködések megvalósítása

Tovább szeretnénk folytatni a megyei HACS értekezleteket, legalább negyedéves viszonylatban. Tovább részt venni helyi jelentőségű rendezvények és programok megvalósításában civil szervezetekkel. A LEADER Egyesület a KAP ST megvalósítási időszaka alatt nyitott a stratégiájában lefektetett célokat segítő együttműködésen alapuló projektek megvalósításában, amelyet helyi szereplők bevonásával kíván megvalósítani.

9.3 Kommunikációs terv

A Dél-Nyírség, Erdőpuszták LEADER Egyesület Helyi Akciócsoport a Helyi Fejlesztési Stratégia 2023-2027 összeállítása, illetve a stratégia megvalósítása során kiemelt fontosságot fog biztosítani a kommunikációra és a nyilvánosságra. A minél szélesebb körű nyilvánosság biztosítása valamennyi szféra (vállalkozói, civil és közsféra) számára fontos, hiszen az Egyesület tagsága a felsorolt szféráinkból kerül ki. Továbbá a Helyi Fejlesztési Stratégia 2023-2027 elkészítése, illetve megvalósítása során a megvalósításra érdemes, a stratégia céljaihoz igazodó fejlesztési projektek kiválasztásához is elengedhetetlen.

A Helyi Akciócsoport által végzett tájékoztatás (felelős személy: a mindenkor munkaszervezet vezető) célcsoportja valamennyi, a térségben érdekelt szférák tagjai, illetve a teljes lakosság. A teljes nyilvánosság hozzájárul a térség igényeihez igazodó stratégia kidolgozásához, illetve a rendelkezésre álló fejlesztési források hatékony felhasználásához.

A nyilvánosság biztosítása érdekében több kommunikációs eszközt alkalmazunk, melyek:

- Honlap üzemeltetése: A Helyi Akciócsoport saját honlapot működtet, melynek célja a széleskörű elérhetőség, akadálymentesített formában.
- Facebook oldal: a minél szélesebb társadalmi rétegek megszólítása, informálása végett.
- E-mailes kapcsolattartás: Elektronikus levél alkalmazásával az információk közvetlen az érdeklődők felé jut el, melyből gyorsan értesülhetnek az aktuális folyamatokról.
- Fórumok tartása: célja a személyes kapcsolattartás, az információk közvetlenebb átadása, a közérthetőség biztosítása.
- Kérdőívezések: Célja a nyilvánosság széleskörű véleményének, észrevételeinek összegyűjtése, mely a Helyi Fejlesztési Stratégia kidolgozása során is segítségre volt, illetve a HFS megvalósításának minőségének ellenőrzésére is alkalmas.
- Kiadványkészítés: Célja a térségben megvalósult korábbi fejlesztések bemutatása a teljes nyilvánosság számára.
- Személyes kapcsolattartás: A Helyi Akciócsoport munkaszervezete személyes kapcsolattartás keretében munkaszervezeti irodájában (4254 Nyíradony, Kossuth utca 38.), előzetes időpont egyeztetés után biztosítja a nyilvánosságot a Helyi Fejlesztési Stratégia 2023-2027 összeállítása során, valamint folyamatosan, a Stratégia megvalósítása során. A Helyi Akciócsoport a HFS összeállítása során, a pályázati felhívások megjelenését követően folyamatosan biztosítja a dokumentumokba történő betekintést minden érdeklődő számára. Ennek célja az átláthatóság biztosítása.

A kommunikációs eszközök a „Széchenyi KTK 2020” című útmutató alapján történik. A Helyi Akciócsoport működési forrásainak terhére kerülnek alkalmazásra.

Kommunikációs eszközök megnevezése		Tevékenységek ütemezése	Bruttó összeg
1.	Honlapon a projekthez kapcsolódó tájékoztató megjelenítése és folyamatos frissítése	2023. év – 2027 év folyamatosan	63 120 Ft
2.	Sajtóközlemény kiküldése a projekt indításáról	2024. 02. hó	0 Ft
3.	Kiadványok készítése a támogatási időszak alatt	2023. év – 2027 év folyamatosan	350 000 Ft
4.	A Leader iroda helyszínén „C” típusú tábla elkészítése és elhelyezése	2023. év – 2027 év folyamatosan	6 450 Ft
5.	Sajtóközlemény kiküldése a projekt zárásáról	2027. év	15 000 Ft
6.	A beruházás helyszínén „D” típusú tábla elkészítése és elhelyezése	2027. év	4 500 Ft

9.4 Egyéb, a HACs által megvalósított projektek

A HACs a VP6-19.3.1.-17 kódszámú A LEADER – Helyi Akciócsoportok együttműködési tevékenységeinek előkészítése és megvalósítása című felhívásra nem nyújtott be támogatási kérelmet. Jelen stratégia keretében nem releváns.

10. Monitoring és Indikátorok

A monitoring folyamatok eredményeinek révén az Európai Bizottság értékes információkhoz jut, amelyek:

- elemzési szempontból szilárdan megalapozzák a jövőbeni szakpolitikai tervezőmunkát;
- segítséget nyújtanak a szakpolitikai célkitűzések és a programok célkitűzéseinek kidolgozásához, a későbbiekben pedig eszközül szolgálnak a kitűzött célok hosszú távú megvalósulásának mérése során.

A monitoring megfelelő végrehajtásának feltétele, hogy a szakpolitikai célkitűzések és a tervezett intézkedések összhangban legyenek egymással. A kiegyensúlyozott területfejlesztés, során hangsúlyos szerepet kap a foglalkoztatás és növekedés előmozdítása, illetve a szegénység visszaszorítása a vidéki térségekben.

A közös kereten belül végzett értékelés a szakpolitikai intervenciók intézkedések hatását hivatott felmérni. Az értékelés tényekkel szolgál a döntéshozatali munkához, és javítja a KAP keretében végrehajtott intervenciók intézkedések hatékonyságát, hasznosságát és eredményességét. Ezen túlmenően az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot is növeli, és előmozdítja a kapcsolódó tanulási folyamatokat.

Annak érdekében, hogy az értékelések szerves részét képezzék a szakpolitikai döntéshozatali folyamatnak, és teljesüljenek az előírt referenciaértékek, a Bizottság iránymutatásokat és eszköztárat dolgozott ki a jogalkotás minőségének javítása érdekében, melyek követelményeket fogalmaznak meg, és ismertetik a bevált módszereket a KAP kiértékelésére vonatkozóan.

2021. december 6-án az Európai Parlament és a Tanács elfogadta a KAP-stratégiai tervekhez nyújtott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló (EU) 2021/2115 rendeletet. Ez a rendelet létrehozta a teljesítmény-, monitoring és -értékelési keretet, amelyet 2023 és 2027 között kell majd alkalmazni a közös agrárpolitikára vonatkozóan.

A teljesítmény-, monitoring és -értékelési keret elősegíti, hogy a szakpolitikai hangsúly a szabályoknak való megfelelésről a teljesítményre és az eredményekre helyeződjön át. Ez az új teljesítményalapú teljesítési modell közös teljesítménymutatókat alkalmaz.

Ezek közé a közös teljesítménymutatók közé tartoznak a következő indikátorok:

- kimeneti mutatók, amelyek a KAP végrehajtásának nyomon követésére fognak szolgálni;
- eredménymutatók, amelyek segítségével figyelemmel lehet kísérni, milyen előrelépést érnek el az uniós országok az előre kitűzött célértékek teljesítése terén;
- kontextus- és hatásmutatók, amelyek használatával meg lehet állapítani, hogy általánosságban hogyan teljesít, a szakpolitika a KAP célkitűzéseire képest.

A HACs-okra vonatkozó adatok

- A HACs tervezési területével lefedett települések száma, a lakossági adatok (a HACs területének népességére vonatkozó információ).
- A HACs tagjainak teljes száma az alábbi bontás szerint:
 - azok amelyek valamely közigazgatási szervet képviselnek;
 - azok, amelyek helyi magángazdasági érdekeket képviselnek (például gazdasági szervezetek, helyi vállalkozások stb.);

- azok, amelyek helyi szociális érdekeket képviselnek (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.), valamint
- az egyéb eltérő kategóriákba sorolható tagok.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok teljes száma szervezettípus szerinti bontásban:
 - azon tagok száma, akik valamely közigazgatási szervet képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek helyi magángazdasági érdekeket (például gazdasági szervezeteket, helyi vállalkozásokat stb.) képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek helyi szociális érdekeket (például nem kormányzati szervezeteket, helyi egyesületeket stb.) képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek az egyéb eltérő kategóriákba sorolhatóak.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok neme.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó tagok életkora, kiemelten a fiatalok száma a HACS döntéshozó testületében, 41. életévét be nem töltött személy.

A HACS-ok tevékenységeire vonatkozó adatok

- A HACS által végrehajtott műveletek száma összesen (a HF-ek keretében kibocsátott TO-kban szereplő kedvezményezettek megbontása jogi státusz szerint):
 - a magánszemélyek vagy vállalkozások által végrehajtott műveletek száma;
 - a közigazgatási szervek által végrehajtott műveletek száma;
 - a helyi magángazdasági érdekek képviselői (például vállalkozói szövetségek, kereskedelmi kamara stb.) által végrehajtott műveletek száma;
 - a helyi szociális érdekek képviselői (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.) által végrehajtott műveletek száma;
 - a kutatási szervezetek által végrehajtott műveletek száma;
 - a több, különböző típusú szereplő által közösen végrehajtott műveletek száma;
 - eltérő kategóriákba tartozó szereplő által végrehajtott műveletek száma.
- A HACS által végrehajtott interregionális együttműködési projektek száma.
- A HACS által végrehajtott transznacionális együttműködési projektek száma.
- A tudástranszferhez kapcsolódó műveletek száma, beleértve a fenntartható, gazdasági, társadalmi, környezeti és éghajlatbarát teljesítményre vonatkozó tanácsadást, képzést és tudáscserét.
- A termelői szervezetekkel, a helyi piacokkal, a rövid ellátási láncokkal és a minőségrendszerekkel kapcsolatos műveletek száma, beleértve a beruházások támogatását, a marketingtevékenységeket stb.
- A megújuló energia-termelési kapacitásokhoz kapcsolódó műveletek száma, beleértve a biomassza alapú energiatermelés kapacitásaihoz kapcsolódó műveleteket is.
- A környezeti fenntarthatósághoz, valamint az éghajlatváltozás mérséklésével és az ahhoz való alkalmazkodással kapcsolatos célok eléréséhez hozzájáruló műveletek száma a vidéki térségekben.
- A munkahelyteremtő műveletek száma.
- A vidéki vállalkozásokat – többek között a biomassza alapú gazdaság területén működő vállalkozásokat – támogató műveletek száma.
- Az intelligens falvakra vonatkozó stratégiákkal kapcsolatos műveletek száma.
- A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához, többek között a széles sávú rendszerekhez való hozzáférést javító műveletek száma.
- A társadalmi befogadás területén végrehajtott műveletek száma.
- Az egyéb, eltérő kategóriákba tartozó műveletek száma.

10.1 Monitoring

A közös kereten belül végzett monitoring kulcsfontosságú információkkal szolgál a KAP végrehajtásáról. Az Európai Bizottság szorosan nyomon követi a mezőgazdasági piacok alakulását, a vidékfejlesztés terén jelentkező fejleményeket és a KAP forrásainak felhasználását. A HACS működése során negyedéves beszámolók kerülnek benyújtásra, amelyekben különböző paraméterek folyamatos aktualizálását lehet nyomon követni.

A HACS működésének és hatékonyságának egyik legkifejezőbb paramétere a HFS fejlesztési források felhasználásának nyomonkövetése. Ez a szám komplex áttekintést nyújt, hogy a HACS számára elkülönített indikatív fejlesztési forrásának hány százalékát használta fel.

A 2023-2027 közötti programozási időszakra az indikátorok valamint egyéb monitoring és értékelési célú adatok széles körű jellemzőinek nyilvántartására, azok nyomon követésére, rendszeres elemzésére a különböző pályázati szakaszokban az alábbi módszertan került meghatározásra:

1. Helyi felhívás előkészítése

Minden helyi felhívás tervezésekor feltérképezésre kerül, hogy, milyen adatokat szeretnénk mérni a felhívás kapcsán, valamint azt, hogy mely, a HFS-ben megadott indikátorhoz/indikátorokhoz járul hozzá. Ennek segítségével megadhatóvá válik az alapadatok típusa, szolgáltatásuk ideje. A paraméterezés határozza meg, hogy az adott felhívás milyen adatokat szolgáltat majd a kérelemadatok kapcsán. Megvizsgálásra kerül, hogy az adott felhíváshoz kapcsolt indikátor reális, teljesíthető, mérhető-e? A HACS-on belül egy munkatárs lesz kijelölve, aki az adatok feldolgozásáért felelős.

2. A támogatási kérelmek benyújtásakor, illetve feldolgozásakor várt adatok

A támogatási kérelmek benyújtásakor az adatok olyan mélységben kerülnek bekérésre, hogy azokat majd a jelentések, adatszolgáltatások esetén is használni lehessen, illetve az intézkedések adatszerkezete úgy kerül kialakításra, hogy azok képesek legyenek a szükséges struktúrában adatokat szolgáltatni. A támogatási kérelemmel bekért adatok egy része a kérelem bírálata során előállt adatok, másik része kifejezetten a monitoring adatszolgáltatás érdekében bekért adatok. A HACS-on belül egy munkatárs lesz kijelölve, aki az adatok feldolgozásáért felelős.

3. Monitoring

Az egyes HF-ek végrehajtása során keletkező fő adatok (forráskeret nyilvántartás, kötelezettségvállalás nyilvántartás, pénzügy).

4. Ellenőrzések - A rendszer működése során alapvető elvárás, hogy biztosítani kell az elsődleges adatforrásokból származó adatok pontosságát:

- Formai ellenőrzés (megfelelő formátumú adat szerepel-e a mezőben)
- Logikai ellenőrzés (bizonyos összefüggések alapján vizsgálja az adatok megfelelőségét)

A célértékek meghatározásánál fontos szempont, hogy azok reálisak, követhetők, mérhetők legyenek. Az előző ciklus tapasztalataira alapozva a HACS munkaszervezete továbbra is folytatni kívánja a megvalósult projektek nyomon követését. Az adatok forrása a projektgazda, akitől az üzemeltetési időszak alatt éves időtartamban kérünk be a projektekre vonatkozóan szöveges beszámolókat, fenntartási jelentéseket. Az adatokat e-mailben, telefonon, személyes projekt meglátogatás révén tervezzük bekérni a projekt lezárását követően, az üzemeltetési időszak alatt. A HACS-on belül egy munkatárs lesz kijelölve, aki az adatok bekéréséért és feldolgozásáért felelős.

10.2 Az indikátorok megadása

Indikátor neve	Indikátor leírása	Indikátor mértékegysége	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Képzésben, tanácsadásban, ismeretcsereben résztvevők száma	R.1 ^{PR} A teljesítmény javítása ismeretek és innováció révén: A fenntartható gazdasági, társadalmi, környezeti, éghajlattal és az erőforrások hatékonyságával kapcsolatos teljesítmény javítása érdekében tanácsadásban részesülő, illetve képzésben, ismeretcsereben vagy az európai innovációs partnerség KAP által támogatott operatív csoportjaiban részt vevő személyek száma	személyek száma	-	-	-	-	-	-	-
Termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok száma	R.10 ^{PR} Az ellátási lánc szervezetségének javítása: A KAP keretében támogatott termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok aránya	gazdaságok száma	-	-	-	-	-	-	-
Kiépített megújuló energiatermelő kapacitás	R.15 A mezőgazdaságból, erdészetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó megújuló energia: Támogatott beruházások a megújulóenergia-termelés kapacitásbővítésébe, a biomassza-alapú energiák termelését is beleértve (kW)	kilowatt	-	-	-	-	-	-	-

	Napelemes fejlesztések		-	-	-	-	-	-	-
	Biomassza		-	-	-	-	-	-	-
	Egyéb		-	-	-	-	-	-	-
Új munkahelyek száma	R.37 Növekedés és munkahelyteremtés a vidéki térségekben: KAP-projektek keretében támogatott új munkahelyek (önfoglalkoztatás is, de a projekt kiépítéséhez szükséges munka nem)	teljes munkaidős egyenérték	-	-	-	4	2	2	-
A KAP támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok száma	R.39 A vidéki gazdaság fejlesztése: A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biomassza alapú gazdaságok száma	gazdaságok száma	-	-	-	-	-	-	-
A támogatott „okos falu” stratégiák száma	R.40 A vidéki gazdaság okos átmenete: A támogatott „okos falu” stratégiák száma	„okos falu” stratégiák száma	-	-	-	-	-	-	-
A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság száma	R.41 ^{PR} Összeköttetés teremtése Európa vidéki térségei között: A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához a KAP- támogatásnak köszönhetően jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság aránya	fő	-	-	-	-	-	-	-
Rendezvényeken résztvevők száma + felzárkóztatási projektek érintettjeinek száma	R.42 A társadalmi befogadás előmozdítása: A társadalmi befogadást célzó, támogatásban részesülő projektekkal érintett személyek száma	fő	-	-	-	-	-	-	-
Beszerzett eszközök száma	A projekt keretében szerzett eszközök száma	db	-	-	-	-	-	-	-
Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	db	-	-	-	35	15	-	-
Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	db	-	-	-	20	5	-	-

Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	db	-	-	-	12	3	-	-
Megvalósult rendezvények száma	A projekt keretében megvalósult rendezvények száma	db	-	-	10	20	10	10	-

11. Indikatív pénzügyi terv

a) A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen	%
1.	Térségi vállalkozásfejlesztés – helyi termékek és turisztikai tevékenységek	0	300	135	0	0	435	33%
2.	Térségi vállalkozásfejlesztés – helyi szolgáltatások	0	250	100	0	0	350	27%
3.	Közösségformáló programok támogatása	0	65	100	0	0	165	13%
4.	Helyi életminőség javítását célzó beruházások	0	250	100	0	0	350	27%
	Összesen	0	865	435	0	0	1300	100%

A HFS fejlesztési forrásának aránya a HFS indikatív forráskeretéhez viszonyítva 86,7%.

b) A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

A 2014-2020-as programozási időszak tapasztalatai, 3-4 fő munkaszervezeti dolgozó alkalmazása és az Egyesület éves működtetésének költségei alapján:

	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen
Működési költségek	38	38	38	38	38	190
Animációs költségek	2	2	2	2	2	10
Egyéb tervezett bevételek	2	2	2	2	2	10
Összesen	45	45	45	45	45	210

A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának aránya a HFS indikatív forráskeretéhez viszonyítva 13,3%. A működési költségek a forráskerethez viszonyítva a maximális 23%-os költségkorlát alatt kerül tervezésre. A működési költségek meghatározásakor a korábbi években tapasztalható költségekből indultunk ki, az inflációt figyelembe véve.

1. számú melléklet: A HACS összetételének részletes bemutatása

A. A HACS összetétele

Dél-Nyírség, Erdőspuszták Leader Egyesület	
Tagság	247 db
Elnökség	13 fő
Felügyelő Bizottság	5 fő
Helyi Bíráló Bizottság	7 fő
Munkaszervezet	5 fő

Tagság

Az Egyesületnek tagja lehet minden olyan természetes és jogi személy, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki az Egyesületnek az alapszabály 1.§ (4) bekezdésében meghatározott illetékességi területen támogatja az egyesület céljainak megvalósítását és elfogadja az alapszabályt.

Az alapítást követően új tag felvételéről az Elnökség dönt nyílt szavazással és egyszerű többséggel meghozott határozatával a tagjelölt belépési nyilatkozatának az Elnökséghez történő benyújtását követő 30 napon belül. A tagsági felvételi kérelem nem utasítható el, ha a kérelmező legalább két egyesületi tag írásbeli ajánlásával rendelkezik és az Egyesület illetékességi területe szerint, lakcíme, székhelye vagy telephelye az Egyesület illetékességi területén van. A tagokat az Elnökség nyilvántartásba veszi és a rendelkezésre álló adatokat az adatvédelmi szabályoknak megfelelően őrzi.

Elnökség

Az Elnökség az Egyesület Közgyűlése által megválasztott ügyintéző és képviselő szerv, az egyesület ügyvezető szerve, amely 13 tagból áll. Az Elnök minden esetben tagja az Elnökségnek. A 13 fős testület tagjai az Elnök, a két Alelnök és a 10 elnökségi tag. Az elnökség tagjai az egyesület vezető tisztségviselői.

Felügyelő Bizottság

Az egyesület ügyvezetésének ellenőrzését — az egyesület érdekeinek megóvása céljából — 5 (öt) tagú Felügyelő Bizottság végzi, amelynek tagjait 5 (öt) év határozott időre közvetlenül a közgyűlés választja meg a jelenlévő tagság egyszerű szavazati többségével nyílt szavazással. A Felügyelő Bizottság tagjai, annak elnöke és további négy tagja. A Felügyelő Bizottsági tagsági jogviszony az elfogadással jön létre.

Helyi Bíráló Bizottság

- a HBB-t a HACS legfőbb szerve egyszerű többséggel választja, megbízási időpontok megállapításával;

- a HBB – bármely választási esetben – öt tagból és két póttagból áll;

- a HBB tagságában egyik szféra sem rendelkezhet a szavazatok 49%-át meghaladó hányaddal, valamint biztosítani szükséges, hogy a kiválasztási döntések során a szavazatok több mint 50 %-át állami hatóságnak nem minősülő partnerek adják.

Amennyiben egy HBB tag önkormányzati vezető (pl. polgármesteri) tisztséget is betölt más civil, vagy vállalkozói megbízatása mellett, akkor az arányok kialakítása és megállapítása során a közszférabeli tisztségét kell figyelembe venni;

Munkaszervezet

A Munkaszervezet az Egyesület ügyviteli, adminisztratív szervezete, az Egyesület tevékenységét segítő iroda. Szervezeti felépítése, feladatai, létszáma az egyesület tevékenységeihez igazodóan változhat, amely a Szervezeti és Működési Szabályzatban kerül meghatározásra. A Munkaszervezet munkáját az iroda vezetőjeként a Munkaszervezet vezető irányítja. A

Munkaszervezet vezető kiválasztásáról az Elnökség gondoskodik. A Munkaszervezet vezetői tisztséget az Egyesület tagja illetve külső személy is elláthat.

B. A HACS döntéshozó testületének bemutatása

HBB tagok

Tasi Sándor, vállalkozói szféra, HBB tag

Szőllős Sándor, közsféra képviselője, HBB tag

Nagy Lajos, közsféra képviselője, HBB tag

Sósné Erdelics Anett, vállalkozói szféra képviselője, HBB tag

Tímár Zoltán, közsféra képviselője, HBB tag

Menyhárt Károly, közsféra képviselője, HBB póttag

Papp Zoltán, civil szféra képviselője, HBB póttag

Sósné Erdelics Anett esetében teljesül a legalább egy nő és legalább egy fiatal személy megkülönböztetés mentes kiválasztási rendszer kritérium.

C. A HACS tervezett munkaszervezeti felépítésének bemutatása

MUNKASZERVEZET

Munkaszervezet-vezető – Szűcs Sándor

Ügyintéző – Tasi-Budai Bernadett

Ügyintéző – Lele-Keczán Marina

Ügyintéző – Budainé Meggyesi Mária

Ügyintéző – Kiss Ágnes

Munkaszervezet email címe: delnyirsegleader@gmail.com

D. A működés fizikai feltételeinek és fenntartás bemutatása

Munkaszervezeti irodánk heti 40 órában (Nyitvatartás: Hétfő 07:30 - 16:00, Kedd 07:30 - 18:00, Szerda 07:30 - 16:00, Csütörtök 07:30 - 16:00, Péntek 07:30 - 14:00) működik és áll az ügyfelek rendelkezésére.

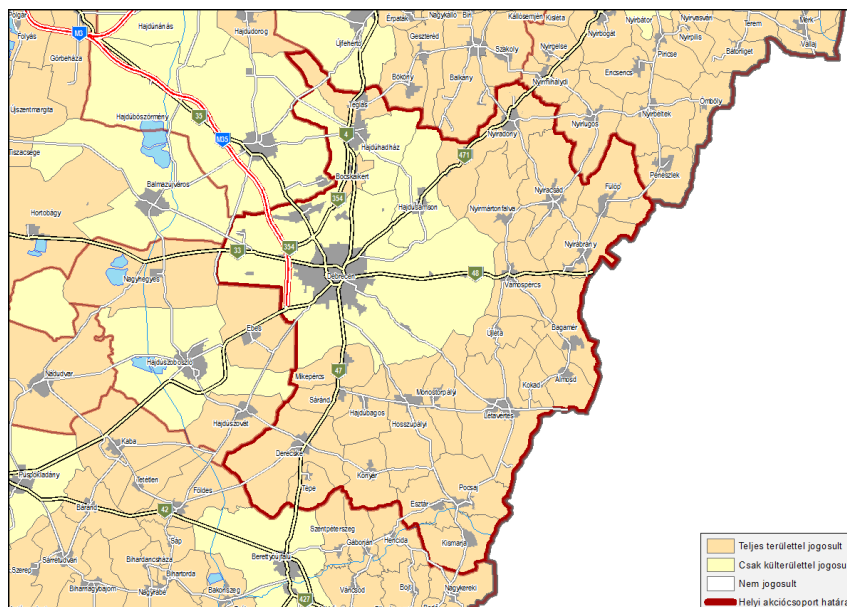
A munkaszervezet Nyíradonyban a Kossuth u. 38. szám alatt bérel irodát. Tűzvédelemmel- és betörésvédelemmel, továbbá megfelelő bútorokkal van ellátva.

Felszereltsége:

- 4 db asztali számítógép, 3 db hordozható számítógép (2 db a negyedév végén került beszerzésre, 1 db selejtezés alatt)
- 1 db multifunkcionális nyomtató (bérelt)
- 1 db digitális fényképezőgép
- 1 db etikett nyomtató
- 3 db mobiltelefon
- 1 db NAS
- 1 db Whirlpool légkondicionáló berendezés
- 4 db infrapanel (falra csavarozható fűtőpanelek)
- vezetékes telefonvonal és fax
- internet.

Eszközeink állapota koruknak megfelelőek.

ÁBRÁK

2. számú melléklet

Az illetékességi terület demográfiai mutatói 2011-2021

Dél-Nyírség, Erdőpuszták Leader Egyesület (21)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lakónépesség (dec. 31.) (fő)	81390	81232	81118	80905	80517	80271	80119	79918	79991	80178	80308
Természetes szaporodás, fogyás (ezrelék)	-2,58	-2,56	-2,11	-1,31	-2,55	-0,39	-1,48	-2,34	-2,15	-2,12	-3,45
Belföldi vándorlási egyenleg, ezer lakosra (ezrelék)	-1,09	-1,88	-1,18	-4,07	-4,73	-3,62	-2,14	-2,67	-0,03	1,51	2,78
Állandó népességből a 0-14 éves nők aránya (százalék)	8,71	8,56	8,4	8,3	8,13	8,13	8,18	8,21	8,24	8,32	8,47
Állandó népességből a 0-14 éves férfiak aránya (százalék)	9,05	8,91	8,79	8,72	8,6	8,49	8,44	8,44	8,52	8,59	8,86
Állandó népességből a 65-x évesek aránya (százalék)	13,28	13,42	13,61	13,84	14,19	14,44	14,61	14,75	15,07	15,34	15,44
65 év feletti népesség, 100 fő 0-14 éves korú népesség (fő)	74,72	76,81	79,16	81,37	84,84	86,89	87,94	88,62	89,86	90,74	89,14

3. számú melléklet

Az illetékességi terület demográfiai mutatói 2011-2021

Hajdú-Bihar vármegye	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lakónépesség (dec. 31.) (fő)	543452	541352	539507	537268	534974	532399	530464	527989	526727	526164	524272
Természetes szaporodás, fogyás (ezrelék)	-2,54	-2,54	-2,26	-1,72	-2,11	-1,26	-2,02	-2,66	-2,6	-2,64	-4,48
Belföldi vándorlási egyenleg, ezer lakosra (ezrelék)	-3,01	-3,68	-2,35	-3,76	-3,55	-3,93	-3,93	-4,49	-3,65	-2,21	-2,98
Állandó népességből a 0-14 éves nők aránya (százalék)	7,43	7,36	7,28	7,27	7,24	7,23	7,24	7,26	7,28	7,33	7,4
Állandó népességből a 0-14 éves férfiak aránya (százalék)	7,83	7,73	7,68	7,66	7,63	7,63	7,64	7,66	7,7	7,73	7,82
Állandó népességből a 65-x évesek aránya (százalék)	14,94	15,2	15,54	15,9	16,28	16,66	16,97	17,32	17,87	18,33	18,63
65 év feletti népesség, 100 fő 0-14 éves korú népesség (fő)	97,94	100,72	103,82	106,5	109,49	112,09	114,01	116,13	119,3	121,71	122,38

4. számú melléklet

Hajdú-Bihar vármegye demográfiai mutatói 2011-2021

Magyarország	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lakónépesség (dec. 31.) (fő)	9931925	9908798	9877365	9855571	9830485	9797561	9778371	9772756	9769526	9730772	9689010
Természetes szaporodás,	-4,13	-3,99	-3,9	-3,57	-4,09	-3,49	-4,12	-4,23	-4,16	-4,99	-6,44
Belföldi vándorlási egyenleg, ezer lakosra (ezrelék)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Állandó népességből a 0-14 éves nők aránya (százalék)	6,97	6,94	6,93	6,95	6,95	6,98	7	7,02	7,03	7,05	7,07
Állandó népességből a 0-14 éves férfiak aránya (százalék)	7,36	7,34	7,33	7,34	7,35	7,37	7,39	7,41	7,43	7,45	7,47
Állandó népességből a 65-x évesek aránya (százalék)	16,4	16,68	17,01	17,36	17,72	18,07	18,37	18,83	19,42	19,84	20,09
65 év feletti népesség, 100 fő											
0-14 éves korú népesség (fő)	114,45	116,82	119,34	121,54	123,91	125,93	127,66	130,48	134,26	136,86	138,14

5. számú melléklet

Magyarország demográfiai mutatói 2011-2021

Dél-Nyírség, Erdőpuszták Leader Egyesület (21)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nyilvántartott állás keresők összesen (fő)	8792	9476	7564	6822	6442	5372	4803	4593	3571	3896	3630
Nyilvántartott állás kereső, 100 15-64 évesre (fő)	12,78	13,73	10,9	9,8	9,23	7,7	6,88	6,59	5,12	5,59	5,23
180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott állás keresők aránya (százalék)	55,63	61,08	55,67	48,55	49,41	54,04	48,7	55,37	57,74	60,65	61,32
25 év alatti nyilvántartott állás keresők aránya (százalék)	19,95	19,88	21,79	21,64	20,32	21,43	19,72	19,31	17,42	16,99	16,25
45 év feletti nyilvántartott állás keresők aránya (százalék)	30,22	31,91	32,18	34,42	37,15	39,28	42,37	44,7	48,73	48,51	53,28
Legfeljebb 8 általános iskolát végzett nyilvántartott állás keresők aránya (százalék)	53,01	54,46	53,54	56,13	56,01	58,64	59,48	59,29	56,59	52,85	56,58
Magas presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (százalék)	11,3	12,28	12,05	11,54	10,58	10,59	10,84	10,91	11,01	11,37	14,48

6. számú melléklet

Az illetékességi terület főbb foglalkoztatási adatai 2011-2021

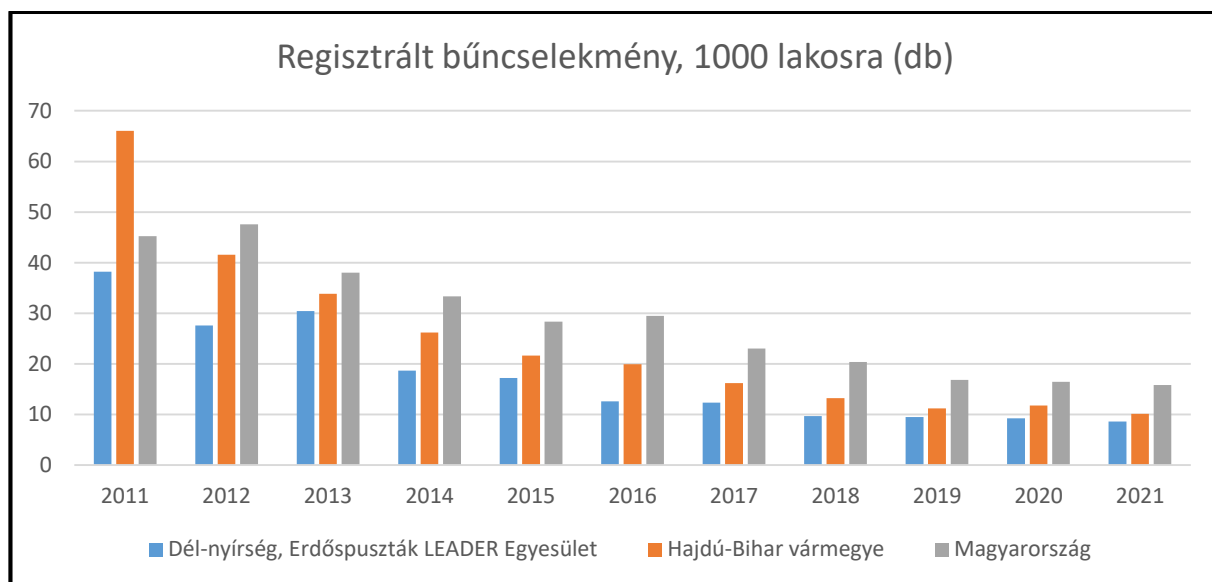
Hajdú-Bihar vármegye	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nyilvántartott állás keresők összesen (fő)	44549	46261	34420	32226	29480	24307	22263	21466	17971	21160	18206
Nyilvántartott állás kereső, 100 15-64 évesre (fő)	9,54	9,91	7,37	6,9	6,32	5,22	4,8	4,65	3,9	4,62	4
180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott állás keresők aránya (százalék)	50,89	58,23	54,58	48,59	50,01	51,88	49,55	53,35	52,8	56,15	59,38
25 év alatti nyilvántartott állás keresők aránya (százalék)	18,84	19,19	19,92	19,33	18,65	19,49	17,94	17,59	15,53	16,1	14,14
45 év feletti nyilvántartott állás keresők aránya (százalék)	32,19	33,73	34,84	36,94	39,76	40,52	43,29	45,13	48,65	48,34	53,11
Legfeljebb 8 általános iskolát végzett nyilvántartott állás keresők aránya (százalék)	42,07	43,13	40,47	42,91	42,55	43,6	44,75	44,61	42,2	40,94	42,77
Magas presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (százalék)	18,74	17,24	13,06	18,35	18,35	18,41	18,69	18,82	19,01	19,73	23,36

7. számú melléklet

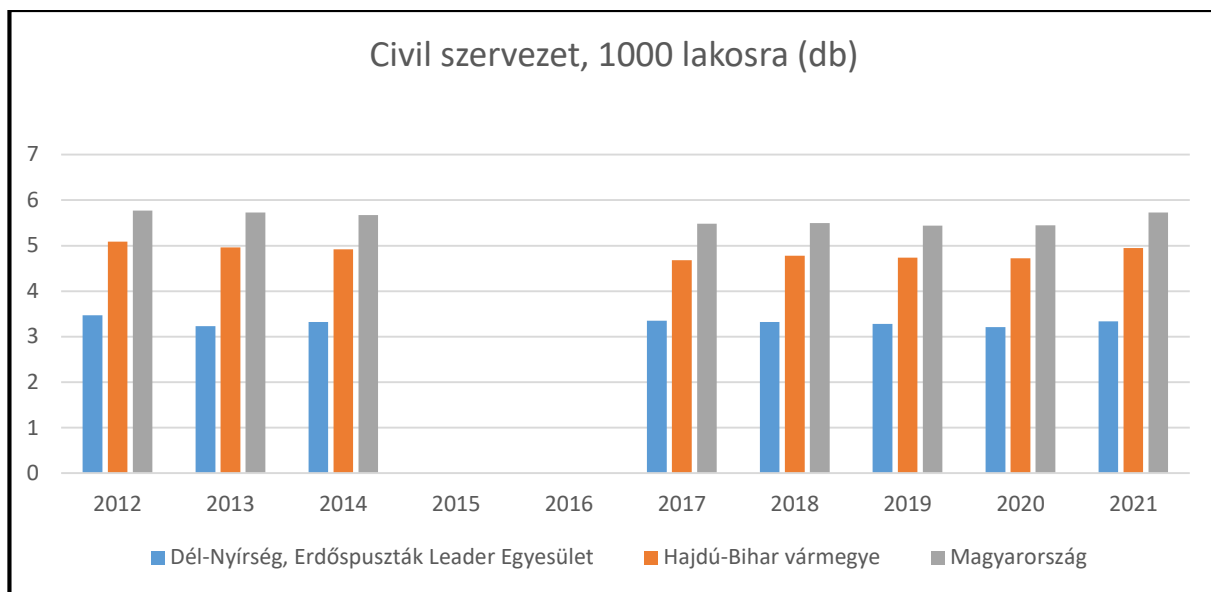
Hajdú-Bihar vármegye főbb foglalkoztatási adatai 2011-2021

Magyarország (1878)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nyilvántartott álláskeresők összesen (fő)	552308	569261	414273	391040	337478	273498	254749	241898	234903	290694	238712
Nyilvántartott álláskereső, 100 15-64 évesre (fő)	6,39	6,6	4,81	4,54	3,93	3,19	2,98	2,84	2,77	3,44	2,84
180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya (százalék)	48,9	51,8	49,93	45,94	48,25	47,25	47,97	48,08	46,79	52,09	57,96
25 év alatti nyilvántartott álláskeresők aránya (százalék)	17,36	18,35	18,28	18,12	17,09	17,87	16,9	16,18	15,65	15,26	13,24
45 év feletti nyilvántartott álláskeresők aránya (százalék)	32,94	34,21	36,12	37,68	41,03	41,39	43	44,2	44,1	44,43	49,84
Legfeljebb 8 általános iskolát végzett nyilvántartott álláskeresők aránya (százalék)	40,58	40,85	38,46	41,98	42,67	42,52	44,15	43,82	42,81	39,37	42,27
Magas presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (százalék)	20,07	20,67	20,33	20,12	20,16	20,29	20,51	20,74	21,06	21,88	25,79

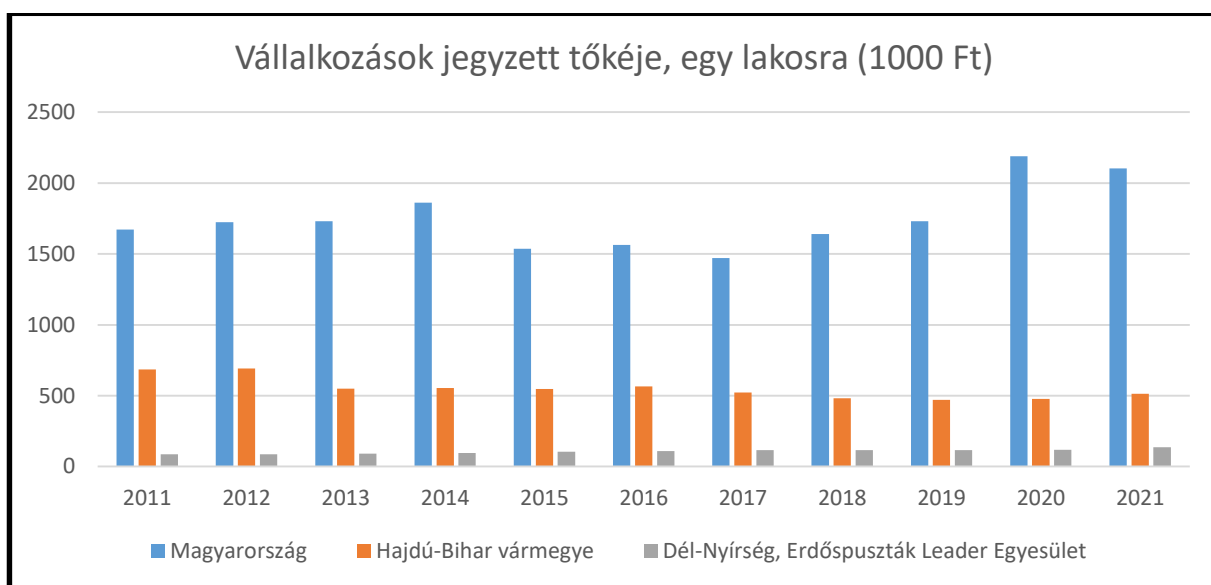
8. számú melléklet
Magyarország főbb foglalkoztatási adatai 2011-2021

9. számú melléklet
Regisztrált bűncselekmények száma, 1000 lakosra (db) 2011-2021

10. számú melléklet
Civil szervezetek száma, 1000 lakosra (db) 2011-2021

11 számú melléklet
Vállalkozások jegyzett tőkéje, egy lakosra (1000 Ft) 2011-2021

Dél-Nyírség, Erdőspuszták Leader Egyesület (21)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Működő társas vállalkozás; Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (TEÁOR08: A)(az év során, vállalkozási demográfia szerint) (db)	110	112	109	113	113	115	103	110	105		
Vállalkozások jegyzett tőkéje, egy lakosra (1000 Ft)	86,91	85,99	90,67	96,26	104,71	109,23	115,61	116,72	117,04	117,26	136,06
Regisztrált vállalkozások (GFO14, dec. 31.) (db)				16158	16446	16587	16682	16856	17181	17298	17156
Regisztrált vállalkozás, 1000 lakosra (db)				199,72	204,26	206,64	208,22	210,92	214,79	215,74	213,63
Regisztrált őstermelők (dec. 31.) (db)	9416	9756	6816	7300	7246	6990	6484	6638	6717	6751	6625
Működő egyéni vállalkozók (az év során, vállalkozási demográfia szerint) (db)	1973	1771	1763	1802		2069		2528	2996		
Működő társas vállalkozások összesen (az év során, vállalkozási demográfia szerint) (db)	1213	1255	1205	1210		1181		1207	1238		
1-9 fős működő társas vállalkozások (az év során, vállalkozási demográfia szerint) (db)	1114	1166	1108	1108	1098	1071	998	1077	1062		
10-19 fős működő társas vállalkozások (az év során, vállalkozási demográfia szerint) (db)	61	50	60	59	55	47	60	66	76		
20-49 fős működő társas vállalkozások (az év során, vállalkozási demográfia szerint) (db)	24	25	23	29	39	47	45	49	47		
50-249 fős működő társas vállalkozások (az év során, vállalkozási demográfia szerint) (db)	13	13	12	13	14	15	15	13	12		
500 és több fős működő társas vállalkozások (az év során, vállalkozási demográfia szerint) (db)	0	0	1	0	0	0	0	1	0		

12. számú melléklet

Az illetékességi terület vállalkozásainak legfőbb mutatói 2011-2021

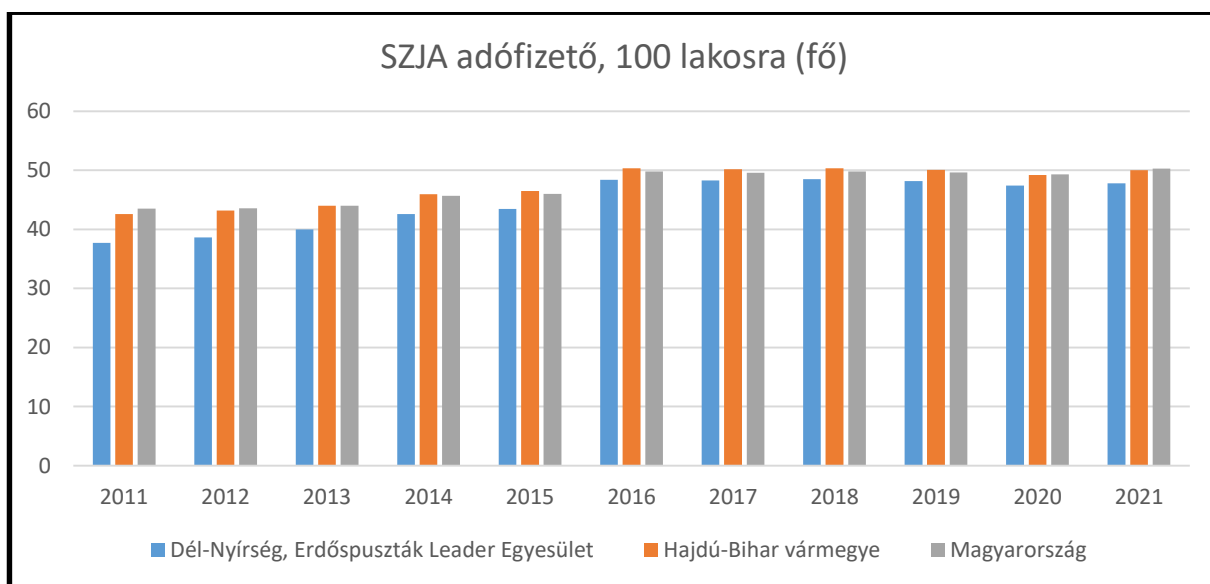
Dél-Nyírség, Erdőspuszták Leader Egyesület	2011	2012	2013	2014	2016
Összes kereskedelmi szálláshely férőhelyei (db)	88	70	70	30	
Egyéb szálláshelyek férőhelyei (db)	172	160	202	274	
Falusi szálláshelyek férőhelyei (db)	96	90	124	144	
Vendégéjszakák a kereskedelmi szálláshelyeken (db)	876	835	1514	2998	2027
Vendégéjszakák az egyéb szálláshelyeken (db)	1567	2175	3503	5778	
Vendégéjszakák a falusi szállásadásban (db)	1010	1137	2389	2857	
Külföldiek által eltöltött vendégéjszakák aránya; egyéb szálláshelyek (százalék)	7,21	18,44	13,87	9,85	
Külföldiek által eltöltött vendégéjszakák aránya; falusi szálláshelyek (százalék)	4,75	9,32	6,4	6,58	
Átlagos tartózkodási idő; kereskedelmi szálláshelyek (nap)	2,08	1,99	2,45	2,56	1,65
Átlagos tartózkodási idő; egyéb szálláshelyek (nap)	3	2,3	2,57	3,05	
Átlagos tartózkodási idő; falusi szálláshelyek (nap)	4,45	2,73	3,1	3,24	

13. számú melléklet

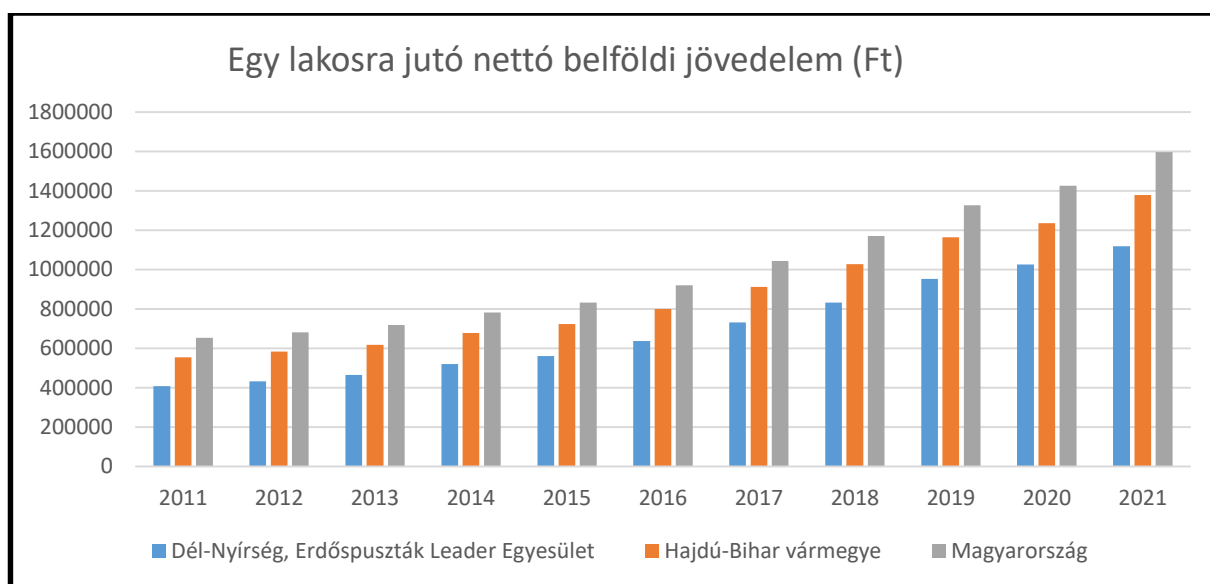
Az illetékességi terület turizmusa 2011-2016

Dél-Nyírség, Erdőpuszták Leader Egyesület (21)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Működő bölcsődei férőhelyek (2017-től érvényes módszertan) (db)							158	174	202	202	202
0-2 évesek, egy működő bölcsődei férőhelyre (2017-től érvényes módszertan) (fő)							18,08	17,29	15,1	15,41	16,25
Óvodai férőhelyek (fő)	3392	3314	3339	3428	3320	3320	3403	3450	3449	3456	3536
3-5 évesek, egy óvodai férőhelyre (fő)	0,83	0,84	0,83	0,74	0,75	0,76	0,79	0,79	0,84	0,87	0,89
Általános iskolák átlagos tanulólétszáma (fő)	288,54	281,29	201,44	196,29	190,82	184,82	179,13	172,16	164,87	170,68	169,55
Általános iskolai tanulók a nappali oktatásban (fő)	8079	7876	7856	7459	7251	7023	6807	6542	6430	6486	6443
Középiskolai tanulók a nappali oktatásban (fő)	672	684	657	628	611						
Egy házi- és házi gyermekorvosra jutó lakos (fő)	1769,35	1728,34	1725,91	1721,38	1750,37	1745,02	1741,72	1775,96	1777,58	1864,6	1825,18
Önkormányzat kezelésében lévő tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézményekben gondozott, 100 férőhelyre (fő)	98,68	99,04	90,48	96,51	98,1	98,73	100	99,69	100	96,62	98,15
Települési könyvtárakból kölcsönzött könyvtári egység, 100 lakosra (db)	246,25	248,21	255,68	247,57	236,63	214,28	214,59	191,11	192,51	97,73	110,83

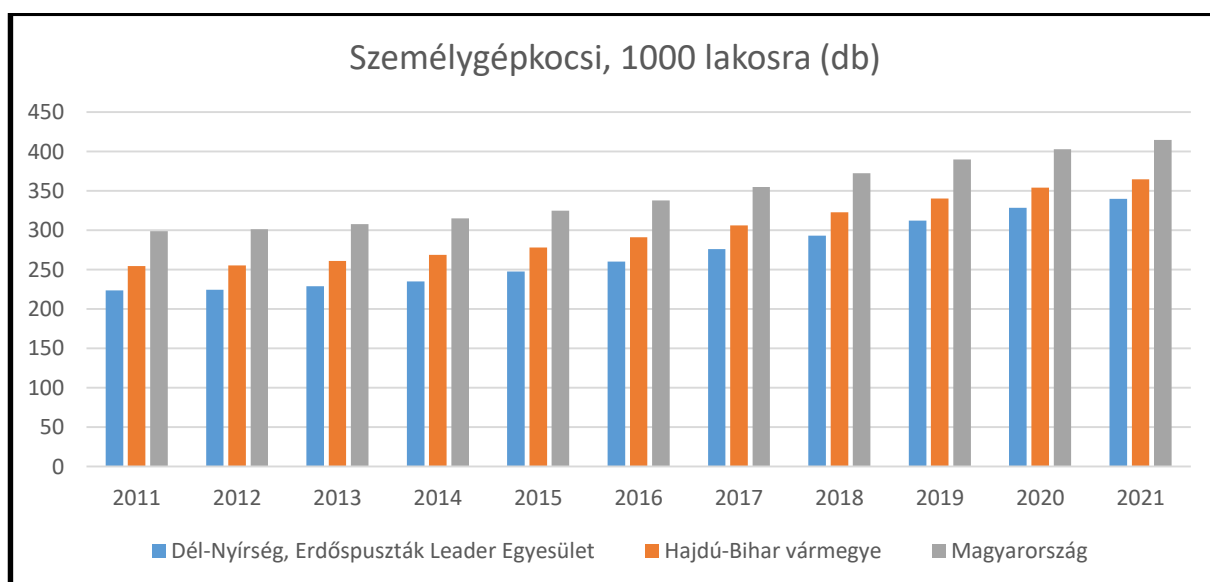
14. számú melléklet
Az illetékességi humán közszolgáltatási adottságai 2011-2021

15. számú melléklet
SZJA adófizető, 100 lakosra (fő) 2011-2021

16. számú melléklet
Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft) 2011-2021

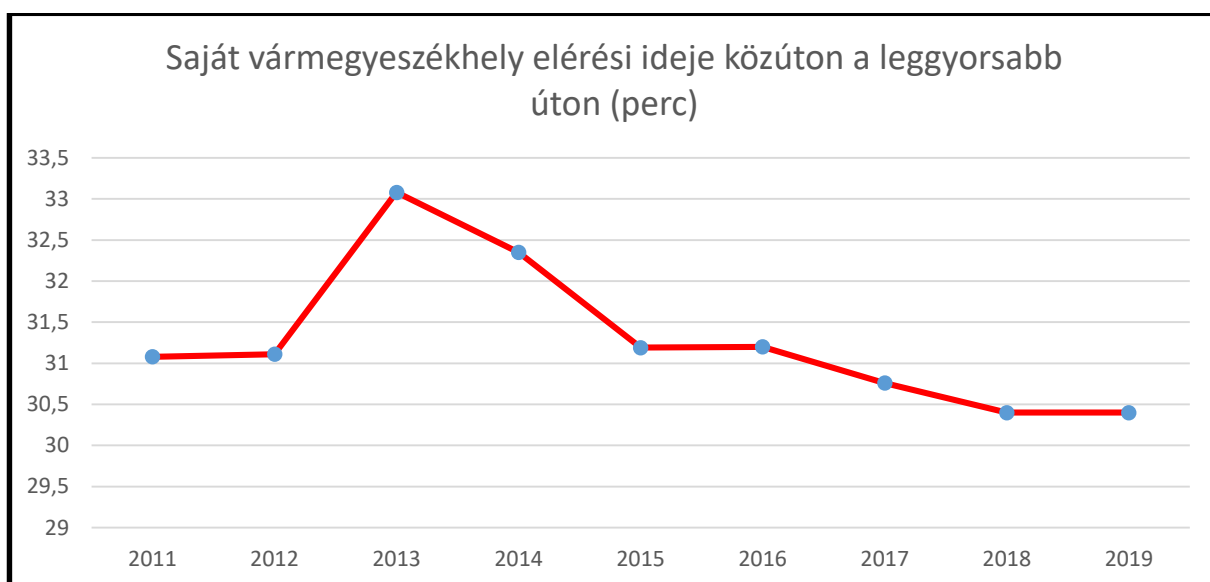

17. számú melléklet
Személygépkocsi, 1000 lakosra (db) 2011-2021

18. számú melléklet

Az illetékességi területen közcatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya (százalék) 2011-2021

19. számú melléklet

Vármegyeszékhely elérési ideje közúton a leggyorsabb úton (perc) 2011-2019

Projektötlet-adatlap 2023

Javaslatot tevő adatai

Képviselt szervezet (ha a javaslattevő egy szervezet nevében jár el):

Képviselőre jogosult neve, elérhetőségei:

Kapcsolattartó:

Név:

Cím:

Telefonszám:

E-mail cím:

Projekt megnevezése, címe, témája:

A projekt helyszíne (település):

Projekt jellege*:Vállalkozásfejlesztés.....Közösségfejlesztés

(*kérjük aláhúzni)

Projekt előkészítettsége: (pl.: műszaki tervdokumentáció megléte, projekt előzményei, stb.)

Projekt becsült forrásigénye: (ezer Ft)

Projekt rövid leírása (max. 500 karakter)

(támogatni kívánt tevékenység leírása, helyszíne, célja, a projekt indokoltága a helyi igények alapján, támogatásban részesülők köre, stb.)

A projektötlet benyújtása a pályázati kiírás tervezésénél kerül felhasználásra. A benyújtás semmilyen kötelezettséggel nem jár sem a projekt-javaslattevője felé, sem a Leader egyesület felé! Az adatokat a Leader egyesület kizárólag a tervezés során veszi figyelembe!